HET MAN-VROUW CONFLICT

ANTHONY M. LUDOVICI

HET MAN-VROUW CONFLICT

HET MAN-VROUW CONFLICT

ANTHONY M. LUDOVICI

HET MAN-VROUW CONFLICT

(LYSISTRATA)

NEDERLANDSCHE BEWERKING

C. C. BENDER

MET EEN INLEIDING VAN FAMKE

PRESIDENTE DER VEREEN. VAN NIEUW-FEMINISTEN

L. J. VEEN'S UITG. MIJ. N.V. AMSTERDAM

INLEIDING

Gaarne geef ik gehoor aan het verzoek van den Uitgever van dit boekje, dat door de tijdsomstandigheden zeer actueel is geworden, om het met een kort woord in te leiden.

Wie de beteekenis van dit boekje in zijn diepere oorsprong en waarde begrijpt, dien zal het niet verwonderen, dat de Schrijver als titel koos den naam van de heldin uit het tooneelstuk van denzelfden naam: Lysistrata, geschreven door Aristophanes tijdens den strijd tusschen Sparta en Athene.

Want Lysistrata overwon — maar Athene ging onder, en dit laatste niet te logenstraffen historisch gebeuren geeft te denken: Zou dit fictieve Man-Vrouw-Conflict uit het Peloponnesische tijdperk niet reeds een teeken van de zwakheid en de verwording zijn geweest, waardoor het eertijds machtige Athene straks zou komen te vallen, ook al streed Lysistrata voor den vrede, zooals vele moderne Lysistrata's van de 20e eeuw doen?

De Hollandsche (tweede) titel: „*Het Man-Vrouw-Conflict*" vindt waarschijnlijk zijn oorsprong in de soms wrange, soms ironische en meestal onverbloemde verbetenheid waarmede in dit boekje een Man de Vrouwenevolutie becritiseert, niet alleen in haar bronnen van oorsprong, maar ook in haar tegenwoordige èn toekomstige resultaten.

Naast zijn onverbiddelijk „Gewogen, maar te licht bevonden", dat hij uitspreekt tegenover het 20-eeuwsche feminisme, staat echter zijn onverbloemd en eerlijk oordeel over den Man, wanneer hij spreekt van diens veelvuldige degeneratie en onaantrekkelijkheid, en de 3e of 4e-rangs liefdesextazen, welke de moderne mensch nog slechts vermag op te wekken.

In het hoofdstuk „Woman's Future" moge het schijnen, dat de schrijver zich laat gaan in ongebreidelde phantasieën, ook in de stoutste phantasieën liggen genoeg Werkelijkheids-kiemen, om ze te toetsen met groote voorzichtigheid en om over de waarschuwingen die zij bevatten, niet luchtig heen te loopen.

Zijn oordeel over de medici is misschien meer op zijn plaats in Engeland, vooral waar het betreft de kunstmatige zuigelingvoeding, die aldaar in veel sterkere mate wordt toegepast vooral in beter gesitueerde kringen, dan in Holland, waar reeds langer dan een kwart eeuw sterke propaganda door de H.H. medici wordt gemaakt voor de natuurlijke (borst)voeding door de moeder zelve en dit in alle kringen, van hoog tot laag, zelfs met een zekeren trots wordt toegepast.

Minnen en voedster-moeders komen in Nederland slechts bij hooge uitzondering en dan meestal alleen uit noodzaak voor.

Waar hij echter het (erkende) concubinaat propageert, toont de schrijver te zijn... een echte afstammeling van den Oerman, die altijd... bang was,

dat hij te kort zou komen, en dus altijd... een beetje meer trachtte te krijgen dan hem toe kwam.

Waar Ludovici zich in zijn laatste hoofdstuk „de Vrouw der Toekomst", doet kennen als een hervorming-prediker met breede visie, daar vergeet hij in zijn stoute phantasieën dat géén waarachtige vrouw tot welke hij dan ook de (erkende) concubine rekent te behooren, haar man of minnaar zal willen deelen met eene andere.

Hij vergeet, dat de geregenereerde, d.i. de sublieme Vrouw, die hij in de toekomst voor zijn geestesoog ziet verrijzen, zich op sublieme wijze zal schikken wanneer een onverbiddelijk lot, maar een lot, dat zijn oorsprong vindt in een ordelijker en rechtvaardiger samenleving, het „Onmogelijk" uitspreekt.

Ook Norman Haire, de schrijver van het voorwoord voor het oorspronkelijke Engelsche boek, betuigt zijn instemming met het (erkende) concubinaat en beroept zich op de volkomen verouderde stelling, dat de man polygaam is en de vrouw niet.

Eerder schreef ik reeds, dat in hun meest elementaire aanleg man en vrouw beide polygaam zijn, maar de vrouw zich om de gevolgen en de diepere psychische effecten het meest trainde in zelfbeheersching.

Er is in dit opzicht niet zoozeer een *typisch* dan wel een *gradueel* verschil tusschen Man en Vrouw.

En waar de beruchte driehoek „Man-Vrouw-Minnares" in de historie en in het verworden heden ook in groote getale de samenstelling „Vrouw-

Man-Minnaar vertoont, kan daaromtrent geen twijfel meer bestaan.

Zoo zal zelfs in een zonniger toekomst, zooals Ludovici ons wil schilderen, altijd toch weer naast het mannelijk genie, de... begeerige Faun om een hoekje trachten te kijken.

Niet in het erkende Concubinaat, maar in de *Opvoeding voor het Huwelijk*, zooals de Nieuw-Feministen bepleiten, moet de oplossing worden gezocht van overspel, ontrouw en ontucht.

Het oude feminisme, dat de ontzaglijke fouten beging de scheidsmuur te bestendigen tusschen Geest en Lichaam en de beide sexen te nivelleeren heeft voor de denkers afgedaan, maar dit boekje en speciaal deze laatst-besproken uitingen heeft het recht-van-bestaan van een Nieuw-Feminisme glansrijk bewezen, dat strijdt voor zoo niet alle, toch voor vele groote belangen, waarvoor Ludovici verder zoo eerlijk en vurig pleit.

Wie in Ludovici een scepticus of een phantast ziet, heeft niets begrepen van het hartstochtelijk pleidooi van dezen man voor „the regeneration of Mankind", voor de *wedergeboorte van Man en Vrouw*.

Maar zij die hem wel begrépen, die herhalen dan ook in vaste overtuiging, die zij met de daad willen dienen, zijn ernstige waarschuwing: „Verlies geen tijd, want het elfde uur heeft geslagen en Morgen reeds kan het te laat zijn".

A. C. VEEN-BRONS (Famke)
Presidente der Ver. v. Nieuw-Feministen.
December 1931

Waarde Ludovici,

Het is een groot genoegen voor mij geweest om *Lysistrata* te lezen — het is zoo opwekkend. Of iemand het eens is met uw inzichten of niet (en ik ben het met verschillende làng niet eens), het boek brengt iemand er toe om zijn standaardwaarden of beginselen opnieuw te onderzoeken en dat is wel de grootste, de mooiste roeping welke een boek kan vervullen.

Het kan zijn, dat ik op dat punt nogal erg bevooroordeeld ben, maar het schijnt mij zoo toe dat u wel een beetje hard is tegenover de dokters. Gezien het tegenwoordige dwaze stelsel om een dokter beter te betalen voor Ziekte dan voor Gezondheid is het nog een groot wonder, *niet* dat wij geneesheeren *zoo-véél* fouten hebben, maar wèl dat wij er *zoo weinig* hebben. In een gezonder tijdvak zullen wij een honorarium krijgen om ieder mensch of groep van personen „gezond" te houden, en zoodoende zullen wij om àl te veel werk te vermijden, zooal niet om hoogerstaande redenen, ernaar streven om ziekte te voorkomen, éérder nog dan die te verzachten of te genezen. Tot op zekere hoogte, voor een gróót deel, doen wij dat tegenwoordig óók al, ondanks het feit dat het ons geld uit de portemonnaie haalt.

Met uw vermaning wat betreft borstvoeding van zuigelingen wordt door iedereen, behalve dan eenige

dwazen, hartgrondig ingestemd en ik vind uw idee om de bevallingen gemakkelijker te maken door een geschikt dieet gedurende de zwangerschap bijzonder interessant. Ik herinner mij dat in de gynaecologische kliniek waar ik werd opgeleid, door ons steeds werd opgemerkt dat patiënten, die onder speciale behandeling geweest waren wegens het voorkomen van eiwit in de urine, over het algemeen gemakkelijke bevallingen hadden. Het is van groote beteekenis, van het standpunt van uw denkbeelden beschouwd, dat in het dieet van die patiënten het element proteïne (eiwit) zeer sterk verminderd was geworden. Ik zal uw wenken opvolgen en u op de hoogte brengen van het resultaat.

Ik vind dat u absoluut gelijk heeft wanneer u zegt: „Gezonde en begeerenswaardige vrouwen kunnen ongetrouwd niet gelukkig zijn."

Het feit, dat sommige van die Vrouwen dat wèl zijn, doet niets af aan de algemeene waarheid — dat zijn uitzonderingen op den regel.

Ik zou gaarne wenschen dat u eene andere van uw beweringen kon *uitbazuinen* en wel zóó hard dat het tot in alle hoeken en gaten van de Aarde duidelijk te hooren was: „Strikt genomen, is zedelijke verdorvenheid evenmin opzettelijk als lichamelijke verdorvenheid."

Ik vertrouw dan ook dat, naar gelang de wetenschap voortschrijdt, zal blijken dat de eerstgenoemde altijd afhankelijk is van laatstgenoemde.

Sprekende over de onvolwaardigen, de kindermoord en het concubinaat, is uw openhartigheid

bewonderenswaardig, hoewel wat betreft mijn geliefkoosd onderwerp de geboorte-contrôle of -beperking, ik het niet met u eens ben.

Er valt niet aan te twijfelen dat een groot deel van ons hedendaagsche humanisme, van onze hedendaagsche philanthropie, alléén maar uitloopt op het verspillen van geld en zorgen aan de hopeloos onvolwaardigen, welke véél beter hadden kunnen worden besteed aan de volwaardigen en óók aan het in het leven houden van hen die nooit geboren hadden moeten worden. Met het verval, de verdwijning, van de *overgevoeligheid* van dezen tijd, moet het ervan komen dat zij, die bij hun geboorte opvallend onder een (veranderlijke) minimum-standaard staan, worden gedood en dat hun (wier onvolkomenheid onmiskenbaar blijkt op lateren leeftijd), wordt belet om kinderen voort te brengen. (Vernietiging van de vruchtbaarheid zonder de minste inbreuk op de sexueele vermogens of het sexueele genot). Contraceptie (tegengaan van de bevruchting) zal vnl. worden gebezigd om een zoo groot mogelijke tusschenpauze tusschen de geboorten te verzekeren, zoowel in het belang van de Moeders als van de Kinderen en om het kinderaantal te beperken tot een (veranderlijk) getal dat zich aanpast aan de individueele, finantieele en maatschappelijke omstandigheden van ieder gezin.

Eene wijziging van onze hedendaagsche huwelijkswetgeving is onvermijdelijk en het concubinaat schijnt wel een goede oplossing. Heden ten dage beweren wij een monogaam volk te zijn òndanks de

zéér verspreide ontucht en het steeds algemeener voorkomen van overspel, openlijk met prostituées en in het geheim met „amateurs".

Maar vroeg of laat zullen wij dat voorwendsel, die bewering, moeten loslaten en toegeven dat de mannen polygaam zijn. (Een klein aantal mannen is monogaam en een klein aantal vrouwen is polyandrisch, maar dat zijn uitzonderingen.)

En het zou zéér zeker beter zijn om iedere Vrouw toe te staan een halven echtgenoot (man) te hebben zoo zij dit mocht wenschen en haar toch als eerbaar te blijven beschouwen, dan aan de helft van de Vrouwen een *heelen* echtgenoot te geven en aan alle anderen heelemaal geen man.

Wegens dit boek zult u waarschijnlijk worden verklaard tot een stoutmoedigen, vermetelen en fantastischen dweper en ik zal worden berispt als uw medeplichtige en handlanger, maar dat komt er niets op aan.

Het boek zal vele onnadenkende menschen ertoe gebracht hebben, opgewekt hebben, om hun schaal van waarden te herzien.

Hoogachtend,

w.g. NORMAN HAIRE

90 Harley Street, *W.*

INLEIDING

DE WETENSCHAP RICHT ZICH NAAR DE WAARDEN

Uit een vluchtig onderzoek van zijn landgenooten zijn er in het hedendaagsche Engeland, voor iedereen die goed uit zijn oogen kijkt en er vooral om denkt om niet àl teveel te vergoelijken, een massa zonderlinge, vreemde dingen te leeren. De waarnemer heeft alléén maar een paar woorden te wisselen met de mannen, vrouwen en kinderen die hij tegenkomt en hen eens goed aan te kijken — meer is er niet eens noodig om hem alles te doen weten wat hij wenscht. En evenmin behoeft hij een hoogen norm te stellen aan de menschelijke schoonheid om zich bitter teleurgesteld te voelen over het uiterlijk, de gelaatstrekken, van de groote meerderheid hunner, terwijl de meest oppervlakkige kennis van zielkunde en hygiëne hem in staat zal stellen om uit hun gedragingen en uitdrukkingen op te maken dat zij erg vermoeid en onrustig zijn, ongezond en slecht gevoed (d.w.z. niet dat zij honger lijden, maar dat zij niet gevoed zijn zooals het behoort).

Maar tot de eerste van die merkwaardige feiten welke hij zal opmerken behoort ook het volgende —

dat massa's landgenooten van hem er zoo aan gewend schijnen te zijn om te leven met behulp van alle mogelijke kunstmiddelen, dat deze noch de minste schaamte noch de minste ongerustheid veroorzaken. Er komen, bijvoorbeeld, voortdurend mannen en vrouwen — jonge en oude — voorbij die een bril dragen en als men die aanspreekt kijken zij iemand heel vroolijk en vrijmoedig aan door die optische hulpmiddelen. Als men weer anderen onder de menigte aanspreekt en hen ziet glimlachen ziet men direct dat zij een paar, of wel een heel gebit, slechte of kunsttanden hebben. Maar of hun gebit natuurlijk of kunstmatig is, hun glimlach is er even vrijmoedig om.

Veel jongelui en kinderen hebben in hun gezicht, in de omgeving van hun oogen en wenkbrauwen, zekere kleine, bijna onzichtbare, litteekens, welke erop wijzen dat zij ter wereld gebracht zijn door middel van verloskundige instrumenten. En bovendien zijn er nog tallooze anderen wier geboorte even kunstmatig was, hoewel geen enkel litteeken dit verraadt. Maar niemand schijnt er zich druk om te maken of te onderzoeken hoe zulk eene veelvuldige bemoeiing met eene zoo natuurlijke functie zou kunnen worden vermeden. Overal ziet men de menschen elkaar de hand drukken en hoort men hen in vollen ernst verklaren dat zij „het héél goed maken", terwijl dienzelfden morgen nog en vele voorafgaande dagen bovendien, hun ingewanden alleen gefunctioneerd hebben door de werking van het een of ander druk in de kranten geannonceerde hulp-

middel. Maar niet één van àl die menschen gevoelt zich schuldig te hebben gemaakt aan een groote onnauwkeurigheid door, in dergelijke omstandigheden, te verklaren dat hij „het héél goed maakt".

Bij honderden en duizenden kan men moeders zien die heel rustig en gewoon zuigelingen in kinderwagens voortrijden of met kinderen aan de hand loopen te wandelen waarvan er niet een ooit de lipjes gedrukt heeft tegen een vrouwenborst. Op elke schutting kan men de reclames lezen waarin het kunstmatige voedsel wordt aanbevolen met behulp waarvan al die kinderen zijn en die zuigelingen worden groot gebracht. Maar het komt nooit in het hoofd van die moeders zelf op, of van de kinderen of van de toeschouwers, om er eens goed over na te denken of die staat van zaken, die toestand, nu wel van dien aard is dat al die zelfvoldaanheid, die blijmoedigheid, onverschilligheid en blijkbare tevredenheid erdoor gerechtvaardigd is.

Die aanduidingen van een uitermate, aan allerlei normen gebonden, leven welke bijna alle onvolmaaktheden van den een of anderen aard van ons lichaam en zijn functies openbaren, zijn thans zóó algemeen, wij zijn er zóózeer aan gewend, dat niemand er ook maar de minste notitie van neemt, niemand die zonderling vindt en zeer zeker niemand zich ook maar eenigszins ongerust of bang schijnt te maken over hun monotone veelvuldigheid.

Wij zouden nog wel melding kunnen maken van andere minder opvallende hulpmiddelen voor nor-

male functies, welke dagelijks gebezigd worden door de bevolking van deze eilanden, maar daar wij het hebben over dingen die geleerd kunnen worden door een heel gewoon waarnemer, die zijn oogen en ooren goed openhoudt op den openbaren weg, mogen wij ons er wel toe bepalen om alleen maar over die opvallende te spreken.

Aangezien nu al die gebleken eenvormigheid alleen kan voortspruiten uit gemeenschappelijke oorspronkelijke gezichtspunten, uit gelijke algemeene beginselen zal onze wandelaar als hij zijn waarnemingen wenscht voort te zetten er wel toe komen om te onderzoeken van welken ondergrond van leidende regelen, van welke basis of welke oorspronkelijke waarden, die eenvormigheid herkomstig is. Indien zijn conclusie juist is dat de menschen om hem heen — de menschen die beschouwd worden als goed en gezond, niet de menschen waar onze ziekenhuizen overvuld mee zijn evenals de gestichten en inrichtingen voor invaliden en ongeneeslijk zieken! — in hooge mate abnormaal zijn of minder menschelijk, althans in die beteekenis dat zij nòch lichamelijk volmaakt of volkomen zijn nòch in staat om zonder kunstmiddelen hun lichamelijke functies te verrichten; indien hij, bovendien, gelijk heeft met te denken dat zij niet zoo erg verontrust schijnen te zijn over hun mindere menschelijkheid, zal hij den aard van de omgeving waarin hun gedachten en idealen gevormd zijn wel willen weten. Hun bereidvaardigheid om zich „heel goed" te verklaren of „zoo gezond als een visch",

allemaal omdat zij niet onder dokters handen zijn of ziek te bed liggen is wel een beetje zonderling. Zij vragen zich niet af „ben ik nu werkelijk goed gezond?", maar „ben ik in staat om mijn dagelijksche plichten te vervullen, rond te loopen, te gaan winkelen, een gezin te onderhouden en de gebruikelijke maaltijden te nuttigen?" En als zij dat bevestigend kunnen beantwoorden geven zij op iedere vraag naar hun gezondheidstoestand met onbewuste onoprechtheid ten antwoord dat zij zich „heel goed" voelen.

Blijkbaar bestaat er dus bij de menschen van heden ten dage geen scherp omlijnden norm van een goede lichaamsconditie en evenmin een langzaam aan daaromtrent gevormden smaak. Of, als die al bestaat, dan is die toch verbazend laag ontwikkeld.

Gebrekkig functioneeren van en onvolkomen lichamelijke toerusting beletten iemand niet meer om zichzelf als begeerenswaardig te beschouwen en als normaal en verhinderen evenmin dat anderen hem als zoodanig beschouwen. Zelfs bij de allervoornaamste kwestie van de paring is dit het geval — hoe des te gebruikelijker moet het daarom in minder belangrijke aangelegenheden zijn! Even opstaan, eens glimlachen en je armen en beenen bewegen om te toonen dat die in orde zijn en dat je die nog kunt bewegen, dat is al meer dan genoeg. De vooringenomenheid tegen een heele lijst van gebreken en smetten is àbsoluut verdwenen. Zedelijke verdorvenheid wordt nog altijd gebrandmerkt. Maar tegenover lichamelijke gebreken staat de

wereld onverschillig, lichtzinnig onverschillig zelfs. In de populaire romans, die het best den tijdgeest weerspiegelen, geeft de heldin haar aanbidder den bons, niet omdat hij valsche tanden heeft of een slechte spijsvertering of spataderen — die dingen zijn al zóó gewoon dat er nooit over gesproken wordt; maar omdat hij „egoïstisch" is, of niet hoffelijk genoeg, of „geen gevoel voor humor" heeft. De held dien zij accepteert mag gerust wel een beetje minder gezond zijn en lichamelijk minder volmaakt dan de man dien zij een blauwtje laat loopen. Hij mag ook lichamelijk minder normaal functioneeren, twee of drie valsche tanden bezitten en een erg beslagen tong hebben — hij mag inderdaad in ieder opzicht een veel minder begeerenswaardig flink man zijn; maar zij oordeelt „naar het hart alleen", zooals men dat noemt en de lezers zijn er allemaal héél erg mee ingenomen, dat zij zich gedraagt zooals dat behoort, usance is.

De geestelijke atmosfeer van onze bevolking is dan ook van dien aard dat alle nadruk wordt gelegd op de ziel, op het hart, waarin de strenge opvattingen gelden welke de ziel betreffen en waarin de belangrijkheid van het lichaam en zijn volkomenheid bijna heelemaal over het hoofd gezien wordt.

Als voorbeeld hiervan is het wel van groot belang om op te merken dat er vandaag den dag niet meer zooiets bestaat als een schuldig geweten wat betreft lichamelijke verdorvenheid. Het resultaat van honderden jaren aanhoudend gemoraliseer is eindelijk uitgeloopen op, heeft zich ten langen leste bepaald tot de voorwaarde bekend als „schuldig geweten" en is zoodoende geheel beperkt tot de ziel en tot het zedelijk leven. Het gezegde dat die-en-die „er niets aan kan doen" smoort direct alle critiek en houdt iedere walging tegen. Dit alleen reeds toont al genoegzaam aan hoe zuiver moreel ons standpunt is. En het minst van alles zijn de menschen in staat om zichzelf te minachten, als hun eigen tanden valsch zijn of als zij gewoonlijk kunstmiddelen moeten gebruiken om hun lichaam normaal te doen functioneeren.

En in al die dingen zijn de moderne beschaafde menschen het zóó roerend eens, dat wij wel tot de conclusie moeten komen dat wij hier te doen hebben met het resultaat van zekere heerschende en fundamenteele opvattingen of normen of *waarden* welke algemeen moeten zijn onder de menschen waarover wij gesproken hebben. Uit den aard van de homogene opvatting waartoe die waarden geleid hebben zijn wij eveneens genoodzaakt te concludeeren dat zij tenminste twee scherp omlijnde dogma's in uiterste consequentie moeten hebben geleerd:

a. de overdreven belangrijkheid van de ziel en

b. de geringschatting en algemeene afkeer van het lichaam. Of wel, om het minder scherp uit te drukken, moeten zij der menschheid geleerd hebben niet alleen om altijd den voorrang aan de ziel boven het lichaam te geven maar ook om het lichaam heelemáál buiten spel te laten bij de waardeering van de hoedanigheid van menschelijke wezens.

Dat alles moet er gebeurd zijn en wij komen tot

deze conclusie alleen al door de resultaten te beoordeelen welke wij heden ten dage om ons heen zien. Wanneer wij echter de geschiedenis van ons volk nagaan en probeeren te ontdekken of dergelijke waarden inderdaad er toe hebben meegewerkt tot de vorming van die geestelijke atmosfeer, dan worden niet alleen onze vermoedens ten volle bevestigd, maar zijn wij inderdaad in staat den vinger te leggen op den hoofdinhoud van de leerstelling welke de waarden bevat waarvan wij het bestaan *a priori* poneerden.

En nu wij dit doel bereikt hebben kunnen wij ons, hoewel wij nog altijd de resultaten betreuren welke wij om ons heen zien, niet langer erover verbazen. Inderdaad zouden wij ons erover verbazen als wij in zoo'n omgeving niet gedegenereerd waren of als onze degeneratie tot staan gekomen was. Het groote wonder is niet dat wij een volk zijn geworden van dekadenten en overgevoelige stumpers, maar dat het nog zóó lang geduurd heeft om zoo'n natie van ons te *maken*. Als onze waarden ons niet reeksen van generaties lang hadden doen afwenden van scherp omlijnde normen aangaande het lichaam zou het onbegrijpelijk zijn dat wij geworden zijn wat wij zijn; het is onbegrijpelijk dat die atmosfeer van verdraagzaamheid en dulden en onverschilligheid ten opzichte van lichaamsgebreken zoo algemeen is geworden. Eene natie wordt uiteindelijk de afspiegeling van haar waarden. De waarden zijn de munststempel, het volk is de munt. Naar het uiterlijk van de munt oordeelen wij den stempel. Naar het

uiterlijk, het gelaat, van de moderne Engelschen kunnen wij hun waarden beoordeelen. Bovendien moeten deze waarden zóó diep ingeworteld zijn dat zij thans de opvattingen vervormen zonder dat de menschen, wier opvattingen erdoor worden beïnvloed, zich bewust zijn van de oorzaak van hun geestelijke inzichten. Het beste voorbeeld hiervan is wel dat, ofschoon deze waarden uiteindelijk afkomstig zijn van een algemeen verspreide Godsdienst, de meest ongodsdienstige menschen van de moderne wereld met de godsdienstigen tezamen de geestelijke atmosfeer deelen welke wij beschreven hebben. De menschen die niet meer gelooven in de Ziel van godsdienstig standpunt uit, toonen niettemin door hun verdraagzaamheid ten opzichte van lichaamsgebreken, bij zichzelf en anderen, dat zij onbewust beïnvloed worden door dezelfde atmosfeer. Zij kunnen zelfs allang hebben opgehouden hun opvattingen te vergelijken met welke oorspronkelijke waarden óók en hun houding, hun inzichten als oorspronkelijk, als héél nieuw beschouwen, zooals zooveel menschen, vooral vrouwen, doen.

Het komt er niet op aan!

Laat hen juist dat gewichtige, dat groote verschil in normen openbaren, in hun oordeel omtrent de „geschiktheid" en „goede conditie" van menschen en die van dieren, dan kennen wij de herkomst al van hun geestelijke opvattingen.

Om die reden is het toch wel een beetje dom van een auteur als Dean Inge, van iemand van diens positie, om met zooveel nadruk te pleiten voor ras-

verbetering. Want hoe kunnen wij ooit hopen op eene reactie ten gunste van het lichaam, zoolang de waarden welke alle nadruk leggen op de Ziel en het lichaam geringschatten, als een voorname factor onder ons verblijven. Zijn dat niet dézelfde waarden waardoor hij, Dean Inge, is wie hij is en welke hij, naar men van officiëele zijde van hem verwacht, moet bijbrengen aan zijn generatie?

Wanneer ooit voor de hééle wereld zal worden aangetoond dat die waarden valsch zijn en ophouden eenigen invloed uit te oefenen, dan zal er heelemaal geen poging tot rasverbetering noodig zijn. Omdat op het oogenblik dat wij beginnen de menschen te waardeeren naar hun lichamelijke waarde, zoowel als naar hun geestelijke waarde — dat is te zeggen op het oogenblik dat wij hen waardeeren in overeenstemming met de belofte welke zij geven in hun eigen lichaam en geest, de instandhouding van het ras in den gewenschten vorm, het paren tot verbetering van het ras even gewoon en instinctmatig zal zijn als ongewenschte paring dit vandaag den dag is.

Dean Inge die óók wel de algemeen verbreide degeneratie en lichamelijken achteruitgang, waarop zooeven gezinspeeld werd, heeft opgemerkt, schijnt niet, zooals onze waarnemer dat deed, de zonderlinge bereidvaardigheid op te merken waarmee alle moderne menschen een en ander bij zichzelf en anderen over het hoofd zien of vergoelijken en hij argumenteert, weliswaar vrij aannemelijk, dat onze betreurenswaardige lichaamstoestand te wijten is

aan onze moderne industrie, onze „industrialisatie" en ons samenwonen in groote steden. Maar dit komt neer op het beschouwen van het laatste symptoom, dat gepaard gaat met onzen toestand, als de hoofdoorzaak daarvan. Want in de eerste plaats is het zeer twijfelachtig of de Industriëele Revolutie ooit zou gekomen zijn zonder die geringschatting van het lichaam en de behoeften daarvan welke ligt opgesloten in onze heerschende, geldende waarden.

In de tweede plaats, vraag ik mij af, vindt Dean Inge dan geen teekenen welke wijzen op die geringschatting van het lichaam vóór het Tijdperk van de Industrie? Hoe staat het met de Middeleeuwen, bijvoorbeeld? En met den Grooten Opstand in Engeland?

Schrijver dezes nam eens de moeite om al die puriteinsche geringschatting van het lichaam na te vorschen en de fatale gevolgen welke deze had voor het Engelsche volk, in verband staande met de waarde die Dean Inge zoo hooghoudt. Hij was zelfs in staat om aan te toonen dat, zonder die waarden, het zaad van de moderne industrialiseering ternauwernood, waarschijnlijk niet, kon zijn uitgezaaid zooals het geval was, in het midden van de zeventiende eeuw. Was dit dan soms niet vóór de zgn. Industrie-Revolutie?

Hoe konden de voedseltoestanden in ons land ooit zoo ontstellend geworden zijn als het geval is zonder een aloude traditie waarin de veronachtzaming van lichaamsbehoeften ligt opgesloten? Al

die dingen gaan vooraf aan de Industriëele Omwenteling en wel honderden jaren, zooals schrijver dezes elders heeft aangetoond. Dus blijkbaar waren scherp omlijnde normen, omtrent het lichaam, allang verdwenen vóór het Industrie-Tijdperk. En toen dat kwam, vond het geen hinderpalen meer in de vooroordeelen van het Engelsche volk ten aanzien van het lichaam en de gezondheid: anders zou het nóóit zoo succesvol ontwikkeld zijn, zooals het geval was, tot een verdere verzwakking van de nationale physiek.

Wij mogen dus aannemen dat de geestelijke omgeving van alle moderne minderwaardige menschen het resultaat is van onze fundamenteele waarden, evenals ook hun minderwaardigheid dit is; en dat die geestelijke omgeving wordt gekenmerkt door eene neiging om het lichaam te verwaarloozen en gering te schatten evenals alles wat het lichaam betreft. In ieder geval, om het zoo zacht en gematigd mogelijk uit te drukken, *is het absoluut onmogelijk om die fundamenteele waarden vrij te spreken van verantwoordelijkheid in deze aangelegenheid;* en hun invloed te ontkennen en deel te nemen aan de beweging voor rasverbetering, zonder eerst rekening te houden met hun invloed, evenals Dean Inge deed, is zich schuldig maken aan een gedachtenverwarring welke onwaardig is voor iemand die beweert de publieke opinie te leiden.

En hoe is nu de stoffelijke omgeving van onze bevolking? — Onmiskenbaar is het er een waarin de mechanische uitwerking van het dagelijksch leven

is doorgevoerd tot een verbijsterende graad. Deze minderwaardige menschen van de twintigste eeuw leven temidden van wonderen van technische bekwaamheid en vindingrijkheid en de toestellen, apparaten en algemeene toerusting van hun dagelijksch leven hebben een ingewikkeldheid en perfectie bereikt welke zonder weerga is in de geschiedenis. Verre van eenig nut getrokken te hebben uit de stellingen, door Darwin in de vorige eeuw verkondigd, is al onze energie en ons denken geconcentreerd in precies tegengestelde richting. Er is geen sprake meer bij ons van progressieve ontwikkeling; want als soort, als geslacht, glijden wij constant terug naar een niveau, lager dan dat, reeds bereikt door ons ras in vroeger eeuwen. Terwijl wij zelf echter geregeld terugglijden langs de ladder van kwaliteit verkrijgen de dingen in onze omgeving, ons gereedschap, onze hulpmiddelen een steeds grootere volmaaktheid.

De last van de evolutie is als het ware van onze eigen schouders overgegaan op de schouders van onze omgeving. Verblind door de duizelingwekkende resultaten van de technische en andere wetenschappen spreken wij nog steeds over onszelf alsof *wij* het waren, als levende organismen, die nog steeds voortgaan te ontwikkelen. Maar, om de waarheid te zeggen, is het heelemáál niet zoo. Zelfs wat intellectueele vermogens betreft, staan wij jammerlijk ver beneden reeds bereikte hoogten.

Deze staat van zaken is àbsoluut verborgen voor, totaal onbekend aan, de groote massa der onop-

lettende en onnadenkende menschheid omdat terwijl de wetenschap de werking van onze extralichamelijke toerusting verhoogt, deze ons tevens, gelijken tred houdend met onze degeneratie, voorzien heeft van de middelen om onze lichamelijke toerusting in stand te houden. Bijna even snel als wij die noodig hebben gehad, hebben de Chemische en de Geneeskundige Wetenschappen ons de middelen verschaft om verloren gegane deelen van ons lichaam te vervangen en om ontbrekende functies aan te vullen. Een heele sfeer van activiteit — inderdaad een heele wereld van belangen en vindingrijkheid — is geschapen door de physieke, de lichamelijke degeneratie van den modernen tijd. De patentgeneesmiddelen, patentmiddelen en patent-voedselindustrie alleen reeds is in handen van een der grootste ondernemingen van het land. In werkelijkheid kan men zeggen dat die ondernemingen zelf slechts de keerzijde vormen van de medaille welke onze fundamenteele waarden vertegenwoordigt. Waar dergelijke waarden als de onze worden gevonden, wordt noodzakelijkerwijze een uitgebreid en welvarend medisch beroep, een groot aantal medici aangetroffen en een enorm leger tandartsen, apothekers en anderen die dagelijks al hun scherpzinnigheid erop richten om de toenemende gebreken van het lichaam te vergoeden. U zult dus genoopt zijn om er patenmiddelen- en patentvoedsel magnaten op na te houden, die voordeel trekkend, gebruikmakend van de algemeene lichamelijke gebrekkigheid van hun tijdgenooten, groote fortuinen

opeenhoopen alleen al door „redding", „verlossing", „genezing" aan te bieden tegen een zacht prijsje aan de lichamelijk gebrekkigen.

Om zuiver logisch te blijven, behoort zelfs de aard van het wetenschappelijk onderzoek te worden toegevoegd aan de konsekwenties van de geldende waarden van een volk; omdat het uiteindelijk doel van wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk bepaald wordt door de desiderata opgesloten in de waarden. Als de waarden van een tijdvak hoe langer hoe meer neiging vertoonen om lichaamsgebreken te dulden, te vergoelijken en om er al genoegen mee te nemen wanneer daarin door lapmiddelen of kunstmatige vervanging wordt voorzien, zal het wetenschappelijk onderzoek zich hoe langer zoo meer beperken tot die ontdekkingen welke of de lichamelijke degeneratie verlichten òf deze verbergen, vermommen. En even snel als wij nog meer lichaamsdeelen afwerpen, of nog meer vermogens verliezen voor het verrichten onzer lichaamsfuncties, kunnen wij steunen op de wetenschap, kunnen wij er op rekenen dat die steeds gereed staat met kunstmiddelen om ons het leven desondanks mogelijk te maken.

Op die manier *wordt de wetenschap geleid door de waarden.* Indien wij onze geldende waarden veranderden, zouden wij zien dat de richting van de wetenschap eveneens veranderde omdat de de desiderata welke steeds liggen opgesloten in de geldende waarden dan veranderd zouden zijn.

„Maar," roepen dan de „modernen door dik en

dun" uit „als de Wetenschap altijd *bij* is en altijd *bij* zal blijven om de verliezen in onze lichamelijke toerusting en functies goed te maken, waar is dan eigenlijk al die drukte voor noodig? Dit standpunt, die opvatting, stilzwijgend aangenomen of openlijk verkondigd door de groote meerderheid van de moderne menschheid van heden ten dage, zou heel goed zijn en er zou tot op zekere hoogte een optimistische tevredenheid gerechtvaardigd zijn als wij konden handelen en denken en blijven voortgaan ons geslacht te vermenigvuldigen in een gewenschten vorm, onafhankelijk van ons lichaam. Maar, jammer genoeg voor den modernen mensch, is dit onmogelijk. Niet alleen dat, maar een groot gedeelte van de vreugden van het leven — waarbij de allerbeste en meest blijvende — zijn juist verbonden met die vermenigvuldiging van ons geslacht, met de instandhouding van onze lichaamsverrichtingen en met een goed functioneeren daarvan. Op het oogenblik dat het lichamelijke evenwicht verdwijnt, op het oogenblik dat eene lichaamsfunctie ophoudt een genoegen te zijn, wordt dat lichaam de meest tyrannieke en halsstarrige pleiter tegen het Leven. Dan plaatst het aanhoudend het meest dreigende Vraagteeken achter de waarde van het Leven.

De vreugden van het gezond functioneerend lichaam zijn intense, werkelijke vreugden. Zij vormen een zeer groot gedeelte van de som van alle vreugden hier op aarde. En niets kan duidelijker zijn dan dat Moeder Natuur deze heeft bedoeld om

voor een groot deel bij te dragen tot die som van vreugden. Met valsche tanden eten is heusch niet even aangenaam als met gewone, natuurlijke tanden. Het kunstmatig bevorderen van eetlust of spijsvertering blijkt al heel gauw een bedriegelijke imitatie te zijn van de manier waarop Moeder Natuur daarvoor zorgt. Een bril dragen is lang niet zoo goed als er geen te dragen. En evenmin is het gelaat of het uiterlijk van iemand die altijd een bril draagt even aangenaam of aantrekkelijk als van iemand die dit niet doet. Voor eene moeder vormt het voeden van haar zuigeling door middel van „de flesch" niet die onvergetelijke gewaarwording of ondervinding welke het zoogen voor haar vormt.

En bij de meest hartstochtelijke liefdesvervoering, waarbij een groot deel van de verrukking afhangt van den aangenamen geur en de zuiverheid en bekoorlijkheid van het lichaam van het liefdespaar is de natuurlijke en normale lichamelijke toerusting van het grootste, van overwegend belang. Een zuivere, frissche mond met een gezond natuurlijk gebit, met tanden die stevig vast staan in onbeschadigd gezond tandvleesch; een heldere, frissche tong, in het minst niet beslagen door chronische indigestie; een zuivere adem en de natuurlijke geur van een gezond functioneerend lichaam! — wie kent de Liefde zooals Moeder Natuur hem die wilde *leeren* kennen als hij dat alles niet gekend heeft? En toch, hoeveel moderne mannen en vrouwen kennen ooit de Liefde in dezen vorm? Hoe is het mogelijk? Valt het dan ook te verwonderen dat

de moderne menschheid, in haar geheel beschouwd, begint te vermoeden dat de *joie de vivre* erg overschat wordt? Kan het ons dan nog verbazen dat de groote massa, de meeste menschen, begint te voelen, begint te denken dat het Leven best kan worden geleefd *zonder* Liefde?

Dit is derhalve de teleurstelling welke direct achter de waarden volgt die onze wetenschappelijke vorderingen leiden. Terwijl wij door hen tevreden zijn met ons bestaan ondanks onze gebrekkige lichamelijke toerusting worden wij langzamerhand vervreemd van onze liefde voor het leven en van onze meest diepe, innige overtuigingen betreffende de waarde van dat Leven. Want niet alleen schenkt ons verzwakte of onvolkomen lichaam zelf ons slechts tweederangs-vreugden, maar de Wetenschap die ons te hulp komt biedt ons eveneens slechts surrogaten aan en wij zijn geneigd om de waarde van het Leven te meten volgens die tweederangs-vreugden en dus ook naar de mate van geluk bereikt door middel van die surrogaten.

Op die manier slagen de waarden die het leven en het lichaam geringschatten er ten langen leste in om zoowel het leven als het lichaam àbsoluut waarde*loos* te maken.

Dit alles wat betreft den aesthetischen kant, welke van groot belang is omdat het leven voor een groot deel een aesthetisch verschijnsel is. Maar er zijn nog veel ernstiger gevolgen dan deze. Bijvoorbeeld is het zeer onwaarschijnlijk dat onze levenskracht en onze verstandelijke vermogens niet zouden afnemen zoodra er eenmaal inbreuk gemaakt is op normaal functioneeren. Zóó ingewikkeld en onderling afhankelijk zijn de verschillende deelen en functies van het lichaam van het voornaamste zoogdier, dat het nauwelijks mogelijk is om het evenwicht van het eene deel of van eene functie te verstoren zonder het geheel te beschadigen. Zoodoende is het niet onwaarschijnlijk, in deze tijden, waarin 99% van de bevolking van zeer beschaafde landen lijdt aan een of ander lichaamsgebrek of gebrekkig functioneeren van het een of andere orgaan, dat wij allemáál minderwaardig zijn, zoowel wat de geest als het lichaam betreft. Het is zelfs denkbaar en te begrijpen dat de hopelooze toestand waarin wij geraakt zijn met onze Westersche beschaving slechts het onvermijdelijke resultaat is van onze chronische abnormaliteit of minderwaardigheid en dat niets dan alléén een verbetering, een hervorming van ons lichaam, ons mogelijk eruit kan halen.

Evenmin kan men nog langer beweren dat deze opvatting materialistisch is. Wij bedanken Dean Inge *en passant* voor zijn handige antwoord aan hen die, oneens met het standpunt dat zoo juist naar voren gebracht werd, geneigd zijn om hen die dit innemen te beschuldigen van materialisme. In ieder geval kunnen wij met de meeste oprechtheid ontkennen dat wij materialisten zijn en wij gelooven niet dat wij iets minder godsdienstig of geestelijk zijn door den harden strijd voor onze kettersche inzichten gedurende lange jaren van wijsgeerige studie en nadenken.

Voorts verwerpen wij het denkbeeld dat het prediken van de zorg voor en instandhouding van de schoonheid en gezondheid van het lichaam noodzakelijkerwijze materialistisch zou zijn; want het is de invalide, de zieke mensch, de mensch van dezen tijd welke zich „heel goed" noemt of „zoo gezond als een visch" die voortdurend herinnerd wordt aan zijn lichaam. — Een gezond functioneerend lichaam kan worden vergeten. Dank zij zijn kalmte, zijn stille geregelde functioneering, permitteert het zijn eigenaar zich over te geven aan alle mogelijke geestelijke ontwikkeling.

Al beschuldigen wij daarom de waarden welke eeuwenlang een smet op het leven en het menschelijk lichaam hebben geworpen de oorzaak te zijn van het moderne verval, van de decadentie; daarmee proclameeren wij ons evenmin ongodsdienstig of materialistisch; want zij die al te gauw mochten aannemen dat wij zoowel ongodsdienstig als materialistisch zijn, moeten er wel aan denken dat er nog andere godsdiensten zijn behalve die welke het eerst de waarden schiep of vormde welke het lichaam geringschatten en waarop wij gezinspeeld hebben.

En wanneer wij den modernen tijd uitdagen om te bewijzen dat die iets anders zou kunnen zijn dan materialistisch met zijn millioenen zieke of gebrekkige lichamen; wanneer wij die uitdagen om aan te toonen op welke wijze de tweeduizend jaar van geringschatting van het lichaam en verwaarloozing daarvan hebben geleid naar een hooger geestelijk vermogen, dan rijzen de verruwing van het moderne leven, de verdwazing van den modernen geest en het regeeringsstelsel in de moderne wereld, de Democratie, die op materialisme in de staatkunde neerkomt (daar deze de waarde van een denkbeeld of politiek vaststelt volgens de partijmacht welke dat steunt en niet door met het gezag, de bekwaamheid of de bevoegdheid welke daar achter staan rekening te houden) — allen voor ons op in al hun wanstaltigheid en laten maar weinig gewetensbezwaren in ons achter ten opzichte van het gevaar dat wij, menschen van onze overtuiging, loopen om tot het materialisme te vervallen door de waarden te onderzoeken welke ons zoover gebracht hebben.

De groote massa is heden ten dage materialistisch omdat, in de eerste plaats, gedaalde levenskracht en gebrekkig functioneeren den geest drukken en het verstand afstompen en zoodoende den geest ongeschikt maken voor alle hoogere doeleinden en in de tweede plaats, omdat op ieder oogenblik van hun leven hun aandacht òf wel gericht is op hun eigen te kort schietende of weigerende functies òf anders wordt afgeleid door overeenkomstige stoornissen bij de menschen temidden van wie zij leven.

HOOFDSTUK I

DE TEGENWOORDIGE TOESTAND DER VROUWEN

I. DE ONGEHUWDEN

Wij hebben zooeven gezien dat de teleurstelling die onmiddellijk volgt op de waarden welke onze beschaving leiden en haar beweerde voortschrijding bestaat uit onze uiteindelijke ontdekking dat het Leven, gezien door de oogen van onze beschadigde en met kunstmiddelen in stand gehouden lichamen een groot gedeelte van zijn vermaarde waarde blijkt te hebben verloren. De *joie de vivre* wordt een verouderde legende en is niet langer een tegenwoordige ervaring.

Als dit echter juist is, van het standpunt van de moderne mannen uit, hoeveel te meer moet het dit dan zijn van dat van de moderne vrouwen! Want als het juist is om te beweren dat sommige van de grootste en meest blijvende vreugden van het leven verbonden zijn aan de instandhouding van het ras, moeten de vrouwen, wier aandeel in de voortbrenging veel grooter is dan dat van de mannen, noodzakelijkerwijze er het meest onder lijden wanneer de lichamelijke toerusting van het ras gebrekkig

wordt. In dezen gedegenereerden tijd van vierderangs lichamelijke vreugden zouden wij daarom, indien de lichamelijke toerusting van den man of de vrouw langs wetenschappelijken weg wordt gecompleteerd met behulp van buiten-lichamelijke hulpmiddelen, verwachten om onder de vrouwen het grootste verzet te vinden tegen de oude begrippen omtrent het Leven, het Moederschap en het Gezin.

Want de degeneratie van den man op zichzelf voegt nog een nieuwe smart toe aan het beschadigde lichamelijke leven van de vrouw door haar juist te berooven van de buiten-lichamelijke toerusting (in dit geval verschaft door Moeder Natuur zelf) voor de dringende behoeften van haar lichaam. Of, zoo die haar niet heelemaal berooft van deze toerusting, geeft die haar deze in zoo'n zwakken vorm, zonder hartstocht en zonder idealen dat de ellende van de moderne vrouwen, zelfs indien zij gehuwd zijn, heel groot is. Vandaar, naar wij gelooven, de geweldige ontwikkeling van den modernen roman, waarnaar de vraag bijna uitsluitend werd geschapen door de vrouwelijke bevolking. Want alleen menschen wier leven onbevredigend is trachten op een andere manier van het leven te genieten door in de onwerkelijke wereld van de „verbeelding" te leven. Mogelijk was het de erkenning van dit feit, dat de waarde van het leven voor de vrouw voor een groot deel afhangt van haar lichaam en haar gezondheid, dat de Ouden ertoe bracht om zooveel belang te stellen in de lichamelijke conditie van de vrouwen van hun

tijd en dit verklaart waarschijnlijk waarom zulke zorgvuldige instructies, voorschriften worden gevonden in de Heilige Boeken — zooals dat van Manu bijvoorbeeld — betreffende de plichten van een vader ten opzichte van zijn dochters.

Manu gaat zoover om te verklaren: „Te berispen is de vader die zijn dochter niet ten huwelijk geeft op den gewenschten tijd." En hij voegt eraan toe: „Een vader moet zijn dochter schenken aan een behoorlijken knappen aanbidder... Maar de jonkvrouw, hoewel huwbaar, moet liever tot aan haar dood toe in haar vader's huis blijven dan dat hij haar ooit zou wegschenken aan een man die geen goede eigenschappen bezit."

In Ecclesiasticus lezen wij de volgende vermaning aan de vaders: „Heb je dochters? Pas goed op hun lichaam."

En in Aristophanes vinden wij de volgende gedachte geuit door een getrouwde vrouw: „Doch laten wij ons niet beklagen over ons *zèlf*. Hetgeen mijn hart breekt is het zien van al die jonge meisjes die oud zulllen worden en àl die jaren alléén zullen slapen." Aristophanes, Lysistrata II, 593—3.

Blijkbaar zijn die vermaningen en gedachten afkomstig uit een tijdperk voorafgaande aan dat waarin de waarden die het lichaam geringschatten werden gevormd, want zij ademen een heel verschillende atmosfeer en klinken ons vreemd in de ooren.

Zelfs tot in de zestiende eeuw toe, toen er in Engeland, naar men mag aannemen, nog een overblijfsel leefde van het vroegere heidendom, bestond er nog een teedere toespeling op het vrouwelijk lichaam en vreemd genoeg komt die voor in ons Anglikaansch Gebedenboek. Maar alleen al het vreemde van die uitspraak voor onze moderne ooren bewijst hoe vreemd deze is in de atmosfeer geschapen door onze huidige waarden en wij kunnen er zeker van zijn dat deze zelden gelezen wordt of, al wordt die gelezen, slechts zelden begrepen wordt bij eene moderne huwelijksinzegening. Deze luidt aldus:

„Want de echtgenoot is het hoofd van de vrouw... en hij is de Verlosser van het lichaam."

Wij hebben alle sympathie voor die opvatting verloren. Wij staan niet meer stil bij de lichaamskwestie, bij den lichamelijken kant van het leven van onze dochters en zusters. Wij mogen hun „veel genoegen" toewenschen of als wij arm zijn wenschen wij hun toe dat zij hun eigen boterham kunnen verdienen. Maar lichamelijke overwegingen worden nauwelijks gevonden in dien eersten wensch en in de tweede — nóóit!

Samengekoppeld echter aan onze houding van ongevoelige onverschilligheid ten opzichte van het jonge vrouwelijke lichaam is tevens de toenemende twijfel, welke zich verspreidt onder alle klassen, ten opzichte van de werkelijke waarde van een normaal en natuurlijk leven van de vrouw. Beschadigde lichamelijke werking heeft al zooveel vreugden en

schoonheid van het natuurlijk leven veranderd in pijn en afschuw dat de zekerheid welke Manu voelde ten opzichte van de wenschelijkheid van het moederschap voor vrouwen niet meer bestaat.

En zelfs wanneer het Moederschap niet meer beschouwd wordt als een overschatte vreugde, de mannen door middel van wie het Moederschap kan worden ondervonden zijn, over het algemeen, zulke zwakke schaduwen van *mannen* dat de heele opvatting van Manu is begonnen in discrediet te geraken. De vrouwenbeweging is inderdaad druk bezig die opvatting in discrediet te brengen en dat is de reden waarom de vrouwenbeweging op zichzelf kan worden beschouwd als een verre verwante, nakomelinge, van de waarden die het lichaam geringschatten.

Inderdaad is het dan ook al zoover gekomen in ons land dat tegenwoordig zoowel armen als rijken zich veel meer bezorgd maken om een betrekking te zoeken voor hun dochters dan een echtgenoot en zoodra zij hierin geslaagd zijn, vinden de ouders dat zij hun plicht gedaan hebben, dat zij van de verantwoordelijkheid af zijn.

Het meest overtuigende bewijs van de algemeenheid van deze opvatting was de geweldige verontwaardiging die een jaar of twee geleden uitbarstte toen een paar onvoorzichtige journalisten zonder er verder bij na te denken over ons teveel van 2.000.000 vrouwen schreven als het „overschot aan vrouwen". Direct werden de dagbladen overstelpt met verontwaardigde brieven van vrouwen uit alle klassen,

waarin beweerd werd dat aangezien een groot gedeelte van die 2.000.000 zèlf in hun levensonderhoud voorzien en er nog plaats genoeg is voor het overschot in onze industrie, nijverheid en vele beroepen, het dwaasheid was om van hen te spreken als „overschot", als „teveel". Weldra volgden er artikels waarin dezelfde opvatting werd verkondigd doch mogelijk met méér gezag. Maar er werd geen enkele zinspeling gevonden op de lichamelijke bestemming van die 2.000.000 vrouwen — geen enkele toespeling op het feit dat het woord „teveel" of „surplus" wellicht wel toepasselijk was als die vrouwen werden beschouwd in betrekking tot de beschikbare mannen, of dat eene beschaving die éénzesde deel van haar volwassen vrouwen veroordeelt tot het ongehuwde leven toch al heel verkeerd moet zijn!

Het had er veel van alsof voor iedereen zelfonderhoud en nuttig bezig zijn in de nijverheid of een of ander beroep het éénige doel van het menschelijk leven was en niemand scheen in te zien dat er in dit geval geen begrijpelijke reden was, waarom er menschen geschapen zouden zijn of die als *mannen* en *vrouwen* ter wereld zouden zijn gekomen. Natuurlijk was het gebrul van verontwaardiging dat uitbarstte over het woord „surplus" het hevigst onder die vrouwen die openlijk vijandig staan tegenover de mannen en die er het meest op uit zijn om de lichamelijke bestemming van hun sekse als een aangelegenheid van niet het minste belang te beschouwen. Niettemin werd die algemeene wreede opvat-

ting door niemand gevoeld als eene persoonlijke wreedheid, omdat dezelfde menschen die verantwoordelijk waren voor die artikels en brieven de allerlaatsten geweest zouden zijn om zichzelf te verdenken of door anderen verdacht te worden van het minste spoor van onmenschelijkheid. Alles wat zij wilden aantoonen, te verstaan wilden geven en wenschten dat iedereen gelooven zou, was dat ieder menschenleven volledig, volmaakt kan zijn en heel goed kan worden geleefd *zonder dat!*

En toch hoe àbsoluut ongegrond is die bewering voor iedereen die het lichaam eerbiedigt en die weet hoe de geest gekweld wordt door een onvoldaan en veronachtzaamd lichaam! Een belemmerd instinct geeft maar niet zoo dadelijk toe, berust maar niet zonder meer. Het zoekt vergoeding en surrogaten voor zijn afwijzing. En behoorlijke vervanging, behalve door aanhoudende en algeheele godsdienstige overgave, is zeldzaam.

Wat is derhalve het lot van die 2.000.000 vrouwen? Kunnen wij met zekerheid uitmaken dat die allemaal zóóver boven het gemeenschappelijke peil van hun gehuwde zusters staan dat zij *geen* instincten behoeven te bedwingen? Er bestaat eenige neiging bij sommigen om deze geruststellende opvatting te huldigen. Wij zijn al zóó gewend aan het schouwspel dat onze autobussen, trams en treinen iederen morgen stampvol ongehuwde vrouwelijke arbeidskrachten zitten, dat wij gemakkelijk tot de verkeerde conclusie komen dat naar gelang de tijd voortschrijdt, die vrouwen evenzeer er aan zullen

gewennen om hun leven te vullen door hun werk als wij eraan gewend zijn om hen op weg daarheen te zien. En er zou inderdaad iets voor die opvatting te zeggen zijn wanneer tengevolge van een of andere parthenogenesis zonder eenig gevoel of liefde, die ongehuwde vrouwen hun eigen soort konden voortbrengen, iedere generatie waarvan dan weer méér aanpassingsvermogen zou hebben. Maar ongelukkigerwijze is dit niet zoo, kan dit niet zoo zijn. De menschen vergeten dat iedere generatie geboren is uit moeders, die in één ononderbroken lijn teruggaande tot onze eerste voorouders, hun leven hebben gevuld met nog iets anders, iets méér dan zelfonderhoud en een of ander beroep. Iedere generatie van deze ongehuwde vrouwelijke werkkrachten is geboren uit moeders die de vurige omhelzing van een minnaar, de extase van een groote liefde en de hartelijke toewijding en vereering van hun kinderen gekend moeten hebben. In die lange dynastie van de Liefde kan geen enkele breuk zijn voorgekomen, anders zouden zij — de vrouwelijke arbeidskrachten zèlf — er niet zijn. Het is onmogelijk om thans een menschengeslacht op te kweeken tot liefdeloosheid zooals men honden kan leeren apporteeren of opfokken voor herdershond.

Op den achtergrond, op den directen achtergrond, moet altijd de Liefde gestaan hebben. En *dit* feit is het, dat die ongehuwde vrouwen allen zoo fataal dichtbij de Liefde zijn, dat zij zulke onmiddellijke nauwe bloedverwanten van de Liefde zijn, dat een leven zonder Liefde zulk een vuurproef en

beproeving voor hen maakt — een vuurproef en eene beproeving waartoe geen enkel menschelijk wezen dat niet heeft gezondigd tegen de maatschappij zou mogen worden veroordeeld.

De moderne wereld is dus wel geneigd om heel erg wreed te zijn ten opzichte van de jonge ongehuwde vrouw. Want terwijl alles gedaan wordt om het haar gemakkelijk te maken in haar eigen onderhoud te voorzien en zich nuttig te maken, is er geen enkele voorziening getroffen om haar paringsinstincten te veredelen, te vervangen of af te leiden (heden ten dage een vraagstuk van bijna onoverkomelijke moeilijkheden, hoewel met succes opgelost in de Middeleeuwen), of haar de kans te geven om daaraan te voldoen zonder schande en eerloosheid. Integendeel, men is héélemaal, algemeen geneigd, om die zijde van haar leven te negeeren, te verbergen, te verdoezelen en duizenden verbitterde of ab-normale vrouwen, wier belemmerde (bedwongen) of onvolkomen, gebrekkige hartstochten de natuurlijke liefde voor den man hebben doen verdwijnen, zijn er thans maar al te zeer toegeneigd om haar en ieder ander te verzekeren dat de menschen heel goed kunnen leven en gelukkig kunnen zijn zonder uiting te geven aan sexueelen aandrang — dat een geest en een lichaam heel goed de levenslange rol kunnen spelen van een geest zonder voertuig.

Dit alles wil nog niet zeggen dat de oplossing van het vraagstuk der ongehuwde vrouwen zoo gemakkelijk en eenvoudig is, doch dat de moderne men-

schen te blind zijn om die in te zien. Maar het wil zeggen dat zelfs de eerste schrede in de richting van de goede oplossing daarvan nooit gedaan kan worden zoo lang wij blijven beweren en blijven doen alsof ons leven ten volle geleefd kan worden alléén al door onze verplichtingen na te komen.

In 1921 telde de bevolking van Engeland en Wales 37.885.242 personen, waaronder 19.803.022 vrouwen. Van die vrouwelijke bevolking bestonden er 4.302.568 uit kinderen onder de 12 jaar en de rest, 15.501.454 was verdeeld als volgt:

9.070.538 waren gehuwd of weduwe of gescheiden en 6.403.916 waren ongetrouwd. Van de gehuwden waren er in betrekking 1.106.433 en van de ongehuwden 4.000.000 (om het precies te zeggen 3.914.127) derhalve een totaal van 5.020.560 vrouwelijke arbeidskrachten waarvan er alleen reeds in industrie en nijverheid 3.000.000 werkzaam waren. Deze cijfers geven eenig idee van de enorme ontwikkeling van de tewerkstelling van vrouwen in de laatste jaren en er is geen enkel teeken dat erop wijst, dat de beweging zal afnemen. Zij die weten hoeveel kwaad de moderne industrie en de handelskantoren reeds gedaan hebben aan den geest en het lichaam der mannen, bereids geslachten lang, door hen te veranderen in machinale denkers of automaten of telmachines, weinig of geen gebruik makend van hun hoogste, hun beste eigenschappen, zullen het wel ten zeerste betreuren dat de sekse welke tot hiertoe voor de groote meerderheid was ontkomen aan dien mensch-onwaardigen arbeid thans in zulke

groote aantallen eveneens die zelfde werkzaamheden moet verrichten. De laatste slagboom van totale verdwazing van ons volk schijnt derhalve te zijn opgeheven. Maar, gezien de bestaande atmosfeer en neigingen, schijnt er al heel weinig hoop te zijn op eene reactie. De 4.000.000 ongehuwde vrouwelijke arbeidskrachten alléén al, vertegenwoordigen een geweldig groot leger en als men er aan denkt dat dit enorme legioen van ongehuwde vrouwen niet alleen wedijvert met de mannen en direct de arbeid van mannen vervangt, zoodoende zijn huwelijkskansen nog geringer makend maar ook aan het gezin en de vele bekwaamheden welke thuis geleerd kunnen worden onttrokken wordt, dan moeten wij wel vervuld worden van een groote vrees voor de mogelijke gevolgen van de ontwikkeling welke wij beleven, waarvan wij getuige zijn.

De huiselijke plichten en werkzaamheden zijn bijna alle verbonden met het lichaam en de zorg daarvoor — naaien, koken, en de voeding der kleintjes. Al die werkjes worden langzamerhand verleerd en als onervaren vrouwen deze moeten verrichten worden zij niet naar behooren verricht. Onderwijl zijn er honderden en duizenden handels- en neutrale vereenigingen die, deze beweging steunend en steeds meer uitvoerbaar makend, er al hun energie op richten om die huiselijke werkzaamheden uit de handen der vrouwen te nemen. Zooals gewoonlijk is de Wetenschap, de wenken, de richting aangegeven door de waarden, volgend, onze vrouwelijke bevolking die te kort schiet in de kennis

van de huishouding te hulp gekomen. De kunst van het koken wordt langzamerhand vereenvoudigd tot een spelletje en in plaats daarvan worden wij overstroomd door een onnoemelijk aantal producten waarvan de bereiding geen kennis en niet de minste moeite veroorzaakt. Die producten (wat al „blikjes" bestaan er niet) zijn zeer schadelijk voor het lichaam van hen die zich ermee voeden, maar aangezien die „blikjes" de huisvrouwen allen mogelijken tijd geven om uit te gaan of wel om buitenshuis geld te verdienen, klaagt niemand erover. Saus- en puddingpoeders, alle mogelijke „blikjes", geheel gereed voor het gebruik, vla's en pap welke maar eenige minutenlang behoeven te koken, jams en ingelegde vruchten en een massa andere hulpmiddelen die de spijzen van vroeger jaren moeten vervangen, hoewel zij die lang niet evenaren, vormen tegenwoordig gewoonlijk den inhoud van de boodschappentasch der vrouwen uit de arbeidende klasse zoowel als die der vrouwen uit den middenstand. Nog nooit heeft de voeding van ons volk en de toebereiding ervan zich in zoo'n deplorabelen toestand bevonden als tegenwoordig. Niettemin, zóó sterk is de traditie om de behoeften van het lichaam te verwaarloozen, is die heele blikjesindustrie, zijn al die fabrieken van verduurzaamde levensmiddelen om de traditioneele kennis van huishoudelijk werk en voedselbereiding aan te vullen, temidden van ons tot stand gekomen zonder ook maar één woord van protest van welke zijde ook.

Wat het lot betreft van zuigelingen en kinderen

is de traditie, welke vroeger van moeder op dochter overging, zóó totaal teloor gegaan dat thans in iedere stad van Engeland meisjes en vrouwen van de Vereeniging Kinderzorg, die slechts eene oppervlakkige kennis van dit onderwerp bezitten, de vrouwen van het volk, van de groote massa, moeten onderrichten in de werkzaamheden waartoe die geen gelegenheid hadden zich deze eigen te maken. In de costuum-, mode- en lingerie branches is het al net eender. Tegelijk met den achteruitgang van de kennis der huishoudelijke bezigheden nam de levering van confectie van buiten met groote sprongen toe en vandaag den dag bestaan onze hoofdstraten schier geheel uit modepaleizen.

Indien dus de meisjes en jonge vrouwen van ons volk, die al dan niet voor een huwelijk in aanmerking zouden komen, thuis zouden blijven zou er weinig voor hen te leeren overblijven en nog minder te doen en de Meisjes Padvinders Beweging is wel het beste bewijs ervoor dat dit feit reeds geconstateerd werd.

Maar wat leeren die 4.000.000 meisjes dan buitenshuis zult U vragen. Wat krijgen zij dan *in de plaats* van die teloor gegane bekwaamheden?

Zij die niet in de costuum-, mode- of lingeriebranche zijn gegaan, daarvoor geleerd hebben, hebben over het algemeen alleen maar de noodige kennis opgedaan om een of andere machine te behandelen — een snijmachine, een vouwmachine, een stempelmachine, een typewriter enz. Of anders hebben zij leeren bedienen in restaurants, voor ver-

koopster of het boekhouden geleerd. Slechts ongeveer een millioen van al die millioenen meisjes zijn in huishoudelijke betrekkingen of als verpleegster werkzaam. Zij die werkzaam zijn in den handel of nijverheid, in hun werkkring blijven en niet trouwen, kunnen tenminste hun verkregen onbeduidende kennis niet doorgeven aan de volgende generatie; maar onderwijl bekommert zich niemand om hun lichaam en de algemeene opinie is dat een meisje, lichamelijk verwelkt en gebroken door jarenlang typen, geen tragische figuur is omdat in de eerste plaats haar loopbaan zedelijk onberispelijk geweest is en in de tweede plaats heeft deze noch haar zelf noch een ander de minste vreugde bereid.

In de betere standen trekken het Onderwijs en de Studie ieder jaar weer opnieuw de meeste meisjes aan en worden die tegenwoordig al van jongsaf, zonder de minste schifting, opgeleid voor dat doel, in die richting, alsof het reeds van tevoren vaststond dat zij *nooit* zullen trouwen.

Niet àl die 6.403.916 meisjes — al dan niet in betrekking — zijn gedoemd om ongehuwd te blijven. Zooals wij gezien hebben is het teveel aan vrouwen in Engeland en Wales slechts 1.720.902. Maar tenzij zij pogen om te emigreeren moeten die overblijvende 2.000.000 beslist ongehuwd blijven en zelfs indien de emigratie op een veel grootere schaal zou worden georganiseerd dan tot dusverre, zou er ternauwernood voldoende plaats voor hen zijn.

De zelfbesturende Dominions kunnen niet méér dan 432.284[2] in totaal van die meisjes opnemen en

zelfs al konden zij dat wel, dan valt het te betwijfelen of zóó'n groot aantal meisjes ertoe gebracht zou kunnen worden om hun geboorteland te verlaten. Waarom zouden zij dat ook doen, waar bijna ieder hunner haar kans op een huwelijk in haar eigen land minstens even groot acht als die van haar zuster of buurmeisje? En bovendien schrijft Mevrouw Muriel Talbot, OB.E., in haar werk omtrent het leven in de Dominions, niet eens bijzonder aanmoedigend of enthousiast daarover. „Voor de vrouw," zoo zegt zij, „beduidt het leven hier maar al te dikwijls een overmatig zware arbeid, aangezien er zoo weinig hulp te krijgen is."

Tengevolge van de degeneratie en de mindere aantrekkelijkheid van den modernen man zal een bepaald hoogstaand en belangrijk gedeelte van die 6.000.000 natuurlijk afzien van iedere poging om te trouwen. Nog steeds trouw aan de teloor gegane en verouderde waarden welke eens de menschen ertoe brachten om hun lichaam te respecteeren en goed te verzorgen, zullen zij in het geheim voelen dat hun lichaam iets beters verdient dan de echtgenoot die de twintigste eeuw hun kan bieden en ofschoon zij volledig en bewonderenswaardig is toegerust voor een gelukkig moederschap, zal die hoogstaande en zeer kleine minderheid zich met walging van het huwelijk afwenden om op te gaan in onderwerpen of werk dat haar zal helpen om te *vergeten*. Dit zijn de grootste lijderessen onder de moderne vrouwen en hun ongehuwden staat vormt ons grootste nationale verlies.

Maar de overgroote meerderheid zal àl te veel vrouw zijn, *te*veel doordrongen van de waarden, de opvattingen van haar tijd, om iets verkeerds of vreemds te zien in de degeneratie op zichzelf. Die zal, evenals de 9.000.000 reeds gehuwde vrouwen streven naar een huwelijk en een eigen tehuis, gezin. Zij zullen erop staan om hun derderangs of vierderangs lichamelijke genietingen te beleven met de minderwaardige mannen van dezen tijd en hun vierderangs kinderen op te voeden. En, als zij teleurgesteld zijn in hun verlangens, of door hun onbekwaamheid om een man te vinden, of wel tengevolge van de wreede ontgoocheling welke maar al te dikwijls gepaard gaat met het moderne moederschap, dan zullen zij òf ongelukkige ouwe vrijsters worden òf teleurgestelde, brommerige echtgenooten. Wij zullen over hun lot als gehuwde vrouwen echter uitweiden in het volgende hoofdstuk.

Er is echter ook een groot aantal vrouwen wier lichaam zoo minderwaardig is wat toerusting betreft en dat zoo koel is dat het totaal onverschillig staat tegenover het huwelijk, alléén al door lichamelijke apathie. Uit het oogpunt van hun koele of slecht functioneerende lichamen, zullen zij verklaren dat de Liefde onnoodig, niet noodzakelijk is voor het welzijn van de menschen en dat het natuurleven een absoluut verouderd desideratum is. Zelfs het verlangen naar vierderangs lichamelijke vreugden ontbreekt hen en bijgevolg zullen zij dergelijke ervaringen minachtend versmaden. Zij zullen erop pochen dat zij „boven de sekse" *uit* zijn. De femi-

nistische hervormers zullen triomfantelijk op hen wijzen ter weerlegging van alle argumenten van allen, die evenals wij, beweren dat gezonde en begeerenswaardige vrouwen niet gelukkig kunnen zijn zonder huwelijk. En de eenvoudige en argelooze menschen zullen, met het oog op die berustende ongehuwde vrouwen, beginnen te gelooven dat de feministen gelijk hebben. Aangezien het aantal van die vrouwen jaarlijks toeneemt en zij, in hun stelselmatige geringschatting van de waarde van het leven, worden gesteund door duizenden teleurgestelde vrouwen die hun zijde kiezen en eveneens schimpen op de Liefde en de mannen, nemen de gelederen van hen die schimpen op het huwelijk en het moederschap als het eenige bevredigende levensdoel en de bestemming van de vrouwen, met buitengewone snelheid in aantal toe. Met twee millioen jongedochters en — als wij de teleurgestelde gehuwde vrouwen meerekenen — met waarschijnlijk nog twee of drie millioen over heel Engeland verspreide vrouwen meer, die maar al te gaarne kwaadspreken van de mannen en het leven en die op allerlei manieren de uitwerking van hun belemmerde instincten doen gevoelen, moet er wel een massa ellende en oneenigheid ontstaan uit de moderne toestanden welke buitengewoon moeilijk is op te heffen.

Maar de meest ernstige kant van de kwestie van ongehuwde en verbitterde vrouwen, van het standpunt van het leven der natie bezien, is de vergoeding welke deze ongehuwde en opstandige vrouwen, bewust of onbewust, zoeken en wel vnl.

de rijke en niet in eenige betrekking werkzame, voor hun belemmerde instincten. Daar zij nooit de koesterende zorg van de moeder hebben gekend, wordt die vreugde en sensatie langs andere wegen gezocht. De neiging om macht uit te oefenen wordt een alles verteerende hartstocht en de betreffende vrouw is gewoonlijk totaal onverschillig ten opzichte van de middelen welke zij bezigt om die uit te drukken, te toonen. Ieder beweging, iedere politieke richting, iedere soort van publieke bemoeienis kan de gelegenheid daartoe verschaffen en de verdiensten van het geval zullen altijd ondergeschikt zijn aan de dringende noodzaak om den honger te stillen naar een daartegen opwegende macht, bij wijze van vergoeding derhalve. Zoodoende worden er krachten en invloeden ontketend welke ongeveer evenveel wijsheid bevatten als alleen door het toeval kan worden verleend aan iedere zinnelijke actie (daad), en ondertusschen worden de meest verheven argumenten, beweegredenen, aangevoerd voor het nagejaagde doel. De zeer natuurlijke ontevredenheid welke voortkomt uit belemmerde instincten zal ook ernaar haken om zich in vele gevallen te uiten, vooral onder de teleurgestelde gehuwde vrouwen, als een bittere haat jegens den man en zooals ik later zal aantoonen, in haar uitersten vorm, als een onbewuste jalouzie jegens de gezonde jonge vrouwen en de gelukkig getrouwde vrouwen. Dit zal leiden tot eene poging om laatstgenoemden af te halen van de verleiding der Liefde en van de mannen. Er zijn reeds teekenen te constateeren die

er op wijzen dat zulk eene beweging al gaande is en ofschoon deze Lysistrata's van den modernen tijd niet beschikken over de vaderlandslievende motieven van Lysistrata, zal dit hen niet minder verlangend maken om hun doel te bereiken.

In ieder geval is het onmogelijk om uit de slechts onvoldoende, uit de kwalijk verholen triomf, waarmee die vrouwen, vooral de leidsters van de vrouwelijke arbeidskrachten, u vertellen dat in 1923 700.000 van de 5.020.560 vrouwelijke arbeidskrachten of werkende vrouwen alléén al in de industrie direct de mannen vervingen, niet de teekenen op te maken van een zekere vijandigheid jegens den man en als men hun lectuur onderzoekt, hun literatuur, wordt men er heelemáál van overtuigd, hoe zorgvuldig zij ook probeeren om dit te verbergen. Er is geen twijfel mogelijk, er valt niet aan te twijfelen dat de tegenwoordige leidsters van vrouwenbewegingen vijandig staan tegenover de mannen; en de reden daarvan is dat die vrouwenbewegingen grootendeels geleid worden òf door ongehuwde vrouwen òf wel door ongelukkig gehuwde vrouwen.

Nu is de houding welke het feminisme aanneemt tegenover ons groote leger van ongehuwde vrouwen en teleurgestelde dito dezelfde als de socialistische organisaties in de heele wereld aannemen tegenover de ontevreden werklieden en wel om uit de latente ontevredenheid alle mogelijke voordeelen te halen voor *de* Zaak. Het feminisme biedt geen lichamelijke oplossing van het vraagstuk van de ongehuwde en teleurgestelde vrouwen en het ontwijkt de verantwoordelijkheid daarvoor door consequent de heele massa te beschouwen als niets anders dan van het lichaam bevrijde geesten, dus geesten zonder voertuig. Het erkent zelfs niet dat de moeilijkheden waarin wij ons thans bevinden voornamelijk voortspruiten uit de lichamelijke degeneratie: want dat is al te Puriteinsch. Alles wat het doet is dezelfde opvattingen te versterken en in de hand te werken die ons in onzen tegenwoordigen toestand gebracht hebben en om de macht verkregen door zijn aanhangers te bezigen om op alle mogelijke manieren, legaal en illegaal, uiting te geven aan zijn algemeene vijandigheid jegens de mannen en zijn groote haat jegens den lichamelijken kant van het leven.

Inmiddels laat het geen enkele gelegenheid voorbijgaan om een beroep te doen op de ijdelheid en misplaatste haat van zijn mogelijke slachtoffers om zelfs de normale en begeerenswaardige moderne jonge vrouwen tot zich te trekken, in steeds grooter aantal, voor neutrale doeleinden en belangen welke alleen geschikt zijn voor onzijdigen. En het gaat te werk met zoo'n zuiver geweten, met zoo'n diepe overtuiging van zijn juistheid en vóór alles met zulk een vertoon van zedelijke verontwaardiging, dat de meer argelooze menschen van de moderne maatschappij die altijd sympathiseeren met moreele verontwaardiging er bijna toe gebracht worden om te gelooven dat het feminisme eene natuurlijke en gewenschte evolutionnaire ontwikkeling is, waarvan alle hoop voor de toekomst afhangt.

Waarom gaat het feminisme te werk met zoo'n

zuiver geweten en zoo'n diepe overtuiging van zijn juistheid? Omdat het achter zich den steun voelt van de waarden die het lichaam geringschatten, welke het zeggen dat de leer der Puriteinen juist is, dat de gelijkheid der seksen tenslotte een feit is, voortgevloeid uit de gebleken degeneratie van de mannen en dat de Man, als de traditioneele vijand van de vrouwelijke „deugd" *de vijand par excellence* is.

HOOFDSTUK II

DE TEGENWOORDIGE TOESTAND DER VROUWEN

II. DE GEHUWDEN

Wij zullen thans een weinig meer van nabij het lot onderzoeken van de 9.000.000 andere vrouwen in Engeland en Wales die getrouwd zijn of getrouwd geweest zijn en probeeren uit te vinden of dezelfde opvattingen als ontdekt in het vorige hoofdstuk óók hun invloed doen gelden op het huwelijksleven in ons land.

Er is reeds gewezen op het feit, dat bijna even spoedig als lichaamsdeelen of lichamelijke functies verloren gaan, de Wetenschap met hulpmiddelen komt welke ons in staat stellen om desondanks voort te leven en eveneens dat die surrogaten gecombineerd met de derderangs lichamelijke vreugden en ondervindingen, tengevolge van ons verzwakte lichaam, ons zoowel aan de waarde van het leven als aan die van de liefde doen twijfelen.

Nergens echter, worden de gevolgen van het onvoldoende functioneeren van het lichaam of van onvolmaakte lichamen heviger gevoeld dan in het huwelijk en dat is de reden waarom, indien de

Wetenschap het belang ervan had ingezien om het geluk in het huwelijk te verzekeren, die geen steen op den andere zou hebben gelaten om de natuurlijke voorwaarden voor ons lichaam te herstellen, waarvan het geluk afhangt, inplaats van ons steeds meer doeltreffende surrogaten te geven.

In onze huidige maatschappij treedt het resultaat van de waarden die het lichaam geringschatten op als een verstoorder van ons geluk in bijna iedere zijde van het huwelijk.

Het treedt het allereerst op in den vorm van onze verzwakte lichamen en tast de echtgenoote op twee manieren aan: het vermindert de kwaliteit van haar belangrijkste buiten-lichamelijke natuurlijke toerusting, den Man en daarom de hoedanigheid van haar vreugde en het vermindert voorts die vreugde door haar eigen onverschillige, lichaamstoestand en koelheid. Vervolgens treedt het op in den vorm van reinheid, van puritanisme, welke, dank zij de daaraan verbonden vrees voor en onbevoegdheid in sexueele aangelegenheden de aandriften van den echtgenoot remt, hem doet aarzelen, doet sukkelen en dikwijls in gebreke doet blijven, waardoor de ideale betrekking, de verhouding, tusschen twee vurige verliefden wordt aangetast zoo niet geheel vernietigd en het slaagt er meestal in om hen te verhinderen de hoogste extase te bereiken door belemmeringen te vormen tegen volkomen instinctmatige verlangens.

Tenslotte treedt het op door voor de vrouw de natuurlijke gevolgen van echtelijke intimiteit — zooals de dracht, het baren, en het zoogen voortdurend kwellender te maken en door die eenmaal zoo mooie en vreugdevolle functies om te zetten in leelijke en pijnlijke.

Wij kunnen hier niet de vele manieren bespreken waarop onze lichaamsdefecten afbreuk doen aan de gelukkige vereeniging van man en vrouw. Het moge echter voldoende zijn om op te merken dat de Wetenschap hierin reeds veel hulp biedt en vermoedelijk nog veel meer tot stand zal brengen.

In ieder geval, zóóveel kunnen wij er wel van zeggen zonder onwelvoegelijk te zijn — dat, even snel als het puritanisme en de lichamelijke onvolkomenheden hebben samengewerkt om een smet te werpen op het geslacht door de vereeniging van een menschenpaar om te zetten van eene ervaring van magische schoonheid in eene moeilijke en pijnlijke beproeving, niet alleen een zeker aantal vrouwen is begonnen te denken dat ontvangenis zonder paring een geluk zou zijn maar tevens, dat een wetenschappelijke manipulatie welke dit verlangen verwezenlijkt ook reeds tot steeds grooter uitwerking, resultaat, gebracht is. Kunstmatige bevruchting — wederom de hulp van de Wetenschap dus! — is thans een doodgewone manipulatie, welke dikwijls wordt verricht en als de tegenwoordige opvattingen voortduren en de waarden die het lichaam geringschatten tot hun uiterste logische consequentie zullen zijn doorgevoerd — de uitschakeling van het lichaam — kan er niet aan getwijfeld worden of dit zal meer en meer in zwang komen.

In de beperkte ruimte echter welke ons ter beschikking staat, moeten wij ons in dit hoofdstuk bepalen tot eene bespreking van de zwangerschap, het baren en het zoogen, meer in het bijzonder omdat deze zoo'n belangrijk punt vormen van het aandeel der vrouwen in het huwelijksleven.

Nu kan al direct geconstateerd worden dat er geen lichamelijke functies zijn welke in een meer verontrustenden abnormalen toestand en verwarring geraakt zijn dan de zwangerschap, het baren en het zoogen. De afwijkingen van de Natuur van de twee laatstgenoemde functies zijn inderdaad zóó groot dat het geen overdrijving is om te zeggen dat aangezien alle hoop op een herstel van de normale condities allang opgegeven werd, iedereen er al in berust om bijna geheel te steunen op kunstmatige hulpmiddelen.

In den middenstand en de zgn. „hoogere kringen" zijn tegenwoordig instrumenten en verdoovende middelen vrijwel regel om de functie van het baren te helpen, terwijl die bij de lagere klassen óók al heel gebruikelijk zijn. En wat het zoogen bijv. betreft nemen allerlei soorten onnatuurlijk voedsel, inbegrepen natuurlijk koemelk, de plaats in van de moedermelk. De dokters, de verpleegsters, de moeders en de heele bevolking hebben, dit verklaren wij nadrukkelijk, erin berust, zich neergelegd bij de moderne condities van de moeilijke en door de wetenschap geholpen geboorte van kinderen, maar het zou juister zijn om te zeggen dat zij zich nederig gebukt hebben voor een *fait accompli*, want voor

zoover wij erover hebben kunnen oordeelen is er nog nooit een poging op groote schaal gedaan om uit te maken of de tegenwoordige moeilijkheden even hopeloos onvermijdelijk zijn als zij schijnen òf wel dat een meer normale wijze van functioneeren zou kunnen worden hersteld.

De ellendige omstandigheden van de moderne kindergeboorte, tot op zekere hoogte alleen verlicht door een ruime toepassing van verdoovende middelen, zijn thans al voldoende om iedere jonge vrouw, die vóór het huwelijk mocht nadenken over haar toekomst, bang te maken, terwijl die voor de reeds gehuwden een duistere wolk vormen welke haast nooit optrekt vóór de kritieke leeftijd tenslotte een eind maakt aan alle vrees. Op zijn zachtst gezegd dragen die ellendige omstandigheden tenminste bij tot de argumenten welke zich, in onze puriteinsche en feministische omgeving, jaar in jaar uit opeenhopen zoowel tegen het lichaam als tegen het sexueele leven en alleen reeds om die reden, zooal niet om welke andere reden ook, is het voor ons van belang om hen te onderzoeken en te zien hoe en òf die verlicht, verbeterd kunnen worden.

Het merkwaardige ervan is dat wij in deze aangelegenheid niet in die mate te doen hebben met degeneratie of misvorming welke sommige menschen veronderstellen; maar wel met onwetendheid, gebrek aan initiatief bij de dokters, bij de medici en het dwaze bijgeloof van al de hoofdfiguren in de verwarring — de hoopvolle moeders, de dokters en de verpleegsters. Een zeker percentage

van geboorten vindt nog steeds ieder jaar plaats onder normale omstandigheden — dat wil zeggen, zonder verdoovende middelen of instrumenten; maar zelfs van die is het veiliger om te zeggen dat zij gepaard gaan met veel meer pijn dan natuurlijk kan zijn; terwijl tengevolge van omstandigheden absoluut onafhankelijk van den lichamelijken toestand van de moeder, zelfs in die gevallen geheel onnoodig wordt ingegrepen door de Wetenschap.

De omstandigheden welke de artsen ertoe brengen om meer en meer in te grijpen bij bevallingen welke normaal beloven te verloopen zijn de volgende:

In de gegoede kringen, aan den eenen kant, het geleerde beroep van den dokter dat hem ongeneigd maakt om te wachten tot de Natuur haar werk doet en aan den anderen kant, zijn belangen — verhouding tot zijn patiënte, welke het bijna noodzakelijk voor hem maakt om op te treden als haar kampioen, haar verdediger. Door de patiënte aan te moedigen om te worden bedwelmd, verdoofd en toe te staan dat het proces verhaast wordt, slaat de arts twee vliegen in één klap. Na slechts eenige uren werk zal hij daarom verdoovende middelen gebruiken en het resultaat is dat wat een heel normale bevalling had kunnen zijn, zonder verdoovingsmiddelen en instrumenten, eene ernstige operatie wordt waarbij dikwijls groot nadeel wordt toegebracht aan de jonge moeder. In de volksklassen komt hetzelfde voor, alleen gaan arme vrouwen dikwijls naar een of andere openbare inrichting om verlost te worden. Men moet echter niet vergeten dat jonge en vooruitstrevende artsen een zekere routine en handigheid moeten verkrijgen in het gebruik van de forceps, de tang en dat juist in kraaminrichtingen en ziekenhuizen die routine kan worden verkregen.

In plaats dat het geleerde beroep van den dokter dan leidt tot een overhaast en onnoodig gebruik van instrumenten is het in dit geval de omstandigheid dat de vrouw zich wellicht bevindt in een kraaminrichting of in een ziekenhuis. En het tragische ervan is dat de doceerende chirurg, in plaats van daartoe een abnormale zwangerschap uit te kiezen, opzettelijk de meest normale van zijn patiënten uitkiest omdat hij dan de operatie gemakkelijker kan demonstreeren. Zoodoende worden natuurlijke functies, zelfs wanneer de Natuur medewerkt en de moderne vrouwen àbsoluut normaal zijn, versmaad en wordt daarvan geen gebruik gemaakt. Dergelijke gevallen zijn echter alleen mogelijk in een omgeving welke reeds lange jaren achtereen is geïnfecteerd door waarden die het lichaam geringschatten. In geen enkele andere omgeving zouden de medici, de dokters, dit aandurven.

In ieder geval, zoowel bij armen als bij rijken, worden normale bevallingen hoe langer zoo zeldzamer en wij zullen thans pogen aan te toonen waarom dit zoo is, uitgezonderd in gevallen van in het oog springende, van besliste abnormaliteit; en waarom, bovendien, zelfs bij normale bevallingen altijd of bijna altijd de beweerde „smarten" of hevige pijnen voorkomen waarop in den Bijbel gedoeld wordt.

ben geleden bij hun verlossing glimlachen triomfantelijk bij de gedachte dat zij een jongen van wel 9 pond hebben gebaard. Maar wat kunnen wij anders verwachten als zelfs de artsen hen aanmoedigen in die krankzinnige ideeën?

c. Het geloof, diep geworteld in de breinen van modernen en leeken dat het Gods Wil is dat de kinderen in smarten gebaard worden.

Na de voorstelling van het Boek Genesis omtrent de herkomst van de menschen en alle levende dieren te hebben verworpen, is het wel hoogst opmerkelijk, dat de moderne wereld, geleid door haar mannen der Wetenschap, eene vervloeking vermeld in het Eerste Boek van Mozes zóó ernstig zou opvatten welke, zelfs al zou de uitwerking daarvan als mogelijk worden toegegeven, waarschijnlijk alléén maar betrekking had op één stam of één volk toen deze uitgesproken werd. En nòg vreemder is het dat men zou aannemen dat wij en onze vrouwen nog steeds onder den ban van die vervloeking zouden staan. Want, afgezien nog van het feit. dat er wilde en halfbeschaafde stammen bestaan waarbij de geboorte lang niet zoo'n smartelijke gebeurtenis is als men zou denken, maar een heel gewone en gemakkelijke functie (zie bijna alle ethnologische werken), waarom zouden wij dan aannemen dat de Jodinnen, voor wie die vervloeking oorspronkelijk bedoeld was, normaal waren of normaal leefden? Uit het verhaal van de Syrische Jodin schijnt het zeer waarschijnlijk, dat als haar verre voorouders op haar geleken, hun bevallingen hoogst pijnlijk, smartelijk, vrééselijk geweest moeten zijn. Maar wat hebben *wij* daarmee te maken? Hieraan schijnt de moderne medicus nooit gedacht te hebben en de vervloeking in Genesis als devies nemend heeft hij thans de pijnen plechtig toegelaten zich opeen te hoopen tot dat niet alleen meer in smarten maar bijna in een *tragedie* de kinderen voortgebracht worden — om nog niet eens te spreken over de buitenlichamelijke hulp, door instrumenten enz. En waarom zou er ook een grens bestaan? Wanneer eenmaal het beginsel is toegestaan, waar moet dan de grenslijn getrokken worden, vooral als het toch niets geeft om die te trekken? Wij protesteeren er echter tegen dat zelfs wanneer wij toegeven — hetgeen wij *niet* doen — dat er „smarten" moeten zijn, dit nauwelijks kan hebben gedoeld op de ellendige mislukking en uitgebreide wetenschappelijke techniek die de moderne geneeskunde van de baring in het algemeen gemaakt heeft.

Nu nemen, gezien deze drie geloofsartikelen, niet alleen de dokters en het publiek een standpunt in dat alle pogingen om een gunstige verandering te verkrijgen verlamt, maar zoowel de medici als het publiek vragen er allang niet meer naar of zulk eene verandering ook mogelijk is. Daar dit niet meer gevraagd wordt, wordt er geen poging gedaan om een onderzoek in te stellen naar de middelen daartoe en, zooals gewoonlijk, wordt alle hoop gevestigd op de hulpmiddelen. En iedereen die, evenals wij, vraagt of er dan geen andere manieren bestaan, om de groote moeilijkheden bij het baren van de mo-

derne vrouwen te overwinnen, om die donkere wolk, die boven hun leven en hun liefde hangt, te doen optrekken en de vreugde van eene natuurlijke functie te herstellen, wordt gewoonweg uitgelachen. Niettemin blijft schrijver dezes die vraag stellen en wel om de volgende redenen:

Reeds heel lang is het hem vreemd voorgekomen dat de Natuur, die zoo logisch is wat haar methodes betreft en die met zulk eene onfeilbare consequentie alle hoofdfuncties, alle voorname levensfuncties, tot een vreugde gemaakt heeft, die ééne opvallende uitzondering gemaakt zou hebben, vooral betreffende eene functie zoo nauw verbonden met het belangrijkste moment van ons heele leven. Niet bevredigd door de uitspraak van de Wetenschap omtrent dit onderwerp stelde hij daarom op eigen gezag een onderzoek in en was heelemaal niet verbaasd om te ontdekken dat niet alleen bij een aantal bestaande menschenrassen de vrouwen nog steeds oneindig gemakkelijker baren dan de meeste Europeesche vrouwen maar ook dat, zooals hij wel verwacht had, er onder de menschen nog zwakke overblijfselen worden gevonden van die vreugde, welke naar hij meent, eenmaal gepaard gegaan heeft aan die functie in normale omstandigheden. Zelfs de droomen van sommige Europeesche vrouwen brengen den onderzoeker ertoe om te vermoeden dat die vreugde nog niet zooveel geslachten terug wel degelijk bestond. Toen schrijver dezes echter dit gezichtspunt in een recent werk omtrent dit onderwerp vermeldde, ontketende hij de meest

woedende verontwaardiging, vooral van de vrouwen zelf.

Na een reeks waarnemingen en experimenten bij de hoogere dieren ontdekte hij niet alleen dat het baren bij die dieren inderdaad eene vreugde is wanneer zij zich in hun natuurlijken toestand bevinden, maar ook dat hun vreugde snel kan worden omgezet in angst, in smart, door de meest geringe afwijking van het normale wat hun voedsel betreft gedurende de dracht.

En bij het observeeren van dieren in hun natuurstaat kwam hij bovendien tot deze belangwekkende conclusie, *dat hun jongen*, zelfs wanneer de moeders uitstekend doorvoed zijn, *slechts vel over been zijn bij de geboorte*, dat hun geboorte eene functie is welke met vreugde gepaard gaat voor de moeder doch alléén wanneer zij in dien toestand verkeeren en dat de jongen die zóó ter wereld komen niet alleen nooit in gewicht afnemen maar in de eerste vierentwintig uur zóó hard groeien en zóó dik worden als men maar wenschen kan.

Wanneer echter het voedsel van het drachtige moederdier zoo wordt veranderd *dat het heelemaal niet gelijk meer is aan het natuurlijke voedsel van die dieren* — bijvoorbeeld als veel aardappelen, brood, kool en rijstpudding gegeven worden aan een poes met rantsoenen gekookt — in plaats van rauw vleesch — dan is de geboorte van de kleintjes die erg dik zijn, buitengewoon moeilijk en sommigen hunner worden dan weleens doodgeboren of verschijnen slechts na lange tusschenpoozen in ver-

minkten vorm.

Schrijver dezes heeft die feiten herhaaldelijk geconstateerd en deze brachten hem ertoe om de volgende vraag te stellen:

— *of de beschaafde vrouwen, zelfs in de grijze oudheid niet gewoonlijk het verkeerde voedsel hebben gebruikt gedurende hun zwangerschap, met het resultaat dat hun zuigelingen bij de geboorte al te dik waren of de beenderen van die zuigelingen reeds te hard waren geworden?*

Het is bekend dat een kleine, gezonde baby van 6 pond meestal beter gedijt dan een zwaardere zuigeling van 8 of 9 pond en ook dat, daar de zwaardere baby gewoonlijk na de geboorte in gewicht afneemt, die groote omvang in dat stadium absoluut onnoodig is. Wat belet ons dan om over te nemen hetgeen blijkbaar de methode van de Natuur is — de geboorte van betrekkelijk magere en kleine kindertjes door een speciale zorg voor het voedsel van de moeder gedurende haar zwangerschap?

Het is blijkbaar alléén maar een kwestie van voeding en hygiëne en van het bevrijden van het publiek en het medische beroep van een aantal dwaze vooroordeelen; al het overige zal vanzelf wel volgen als er slechts in allen ernst naar getracht wordt.

Wij zijn ervan overtuigd, door onze studie van de dieren, dat dit de richting is waarin het onderzoek geleid moet worden, want dit geeft ons althans een weinig hoop op eene verbetering terwijl

de uitbreiding en het vermeerderd en blijvend gebruik van hulpmiddelen dit heelemaal niet doet. De medici moesten zich meer inspannen om het ideale zwangerschapsdieet te ontdekken dat er toe leiden zal dat er kinderen geboren worden van een gewicht van 6 tot $6\frac{1}{2}$ pond, met een mager lichaam, een klein en niet al te stevig (hard) hoofd en die na de geboorte in gewicht zullen *toenemen* en niet *afnemen*. Maar wij kunnen er ons slechts met moeite van weerhouden om eraan toe te voegen dat, wanneer eenmaal die voedsel-voorwaarden gevonden zijn, de medici zullen bemerken, dat zij heel wat minder te doen hebben dan tegenwoordig bij het bed van de in afwachting, in blijde verwachting, verkeerende moeder en dat zij dan zullen worden uitgenoodigd om hun werk over te dragen aan iemand die minder geleerd, minder duur, minder gehaast en er daarom minder bij geïnteresseerd is om tot een snel resultaat te komen door wetenschappelijke hulpmiddelen.

Dr. Eichholz te Kreuznach beschreef reeds in 1895 in de „Frauenarzt" een dieetsysteem hetwelk naar hij verklaarde de hierboven beschreven resultaten opleverde; terwijl Dr. Lahmann, die de eerste was die er op wees dat ons doel moest zijn om kleinere en magerder babies te krijgen, met hoofdjes die minder stevig (hard) bij de geboorte zijn, proeven nam met een dieet dat arm aan stikstof was, hetwelk naar hij verklaarde een volledig succes was.

Volgens Lahmann is het niet alleen de overmatige voeding en veel drinken gedurende de zwanger-

schap dat, tengevolge van de natuurlijke groote eetlust van zwangere vrouwen en de welwillende aanmoediging van die eetlust door onwetende dokters, de algemeene vergissing vormt, maar het overmatig gebruik van voedsel rijk aan eiwit en hij beveelt dan ook een dieet aan, rijk aan voedingszouten en arm aan vleesch en granen dat heel goed het voedsel schijnt te benaderen dat, naar men zich kan voorstellen, door de primitieve, door de oermenschen genuttigd werd.

De omvang van dit werk veroorlooft ons echter niet op dieper in te gaan op de bijzonderheden van het dieet volgens Dr. Lahmann. Maar waar wij hier vooràl den nadruk op willen leggen is, dat als wij ons maar kunnen bevrijden van een paar belachelijke bijgeloovigheden en een natuurlijk ideaal nastreven, het bereiken waarvan niet boven het menschelijk verstand kan uitgaan, de waarschijnlijkheid bestaat dat de „smarten" waarin kinderen worden geboren grootendeels gelenigd zooal niet geheel weggenomen zullen worden en veel van zijn oorspronkelijke vreugde zal worden teruggegeven aan het leven van de vrouw en aan het moederschap.

Daar ons doel moet zijn het herstel van ons geloof in de waarde van het leven en de liefde, door onze lichamelijke functies te verbeteren kunnen wij niet blijven stilstaan bij iedere moeilijkheid op den weg naar ons succes. Maar succes beteekent niet alleen het betwisten van de heerschappij der waarden die het lichaam geringschatten maar ook het bestrijden

van het conservatisme en van de vooroordeelen van een invloedrijk beroep, dat, aangezien het heden ten dage veel macht bezit, moeilijk kan nalaten om zijn voornaamste belangen te vereenzelvigen met het voortbestaan en de verergering van onze tegenwoordige lichamelijke onvolkomenheden.

Thans overgaande tot het zoogen dat een der voornaamste vreugden vormt van het moederschap en dat, door zijn reinheid en zaligheid in alle eeuwen de schoonheid der vrouwelijke deugden heeft gesymboliseerd, zoowel als van het huisgezin en het familieleven, zal het den lezer allicht niet verbazen dat er tegenwoordig geen menschelijke functie bestaat, behalve het baren, welke vaker wordt vervangen door kunstmatige hulpmiddelen dan deze.

De groote toename gedurende de laatste jaren van gepatenteerde zuigelingenvoeding en de preparaten van koemelk toont voldoende aan in welke groote mate de moderne vrouwen in dit opzicht tekort schieten en als men er aan denkt dat deze nalatigheid wordt waargenomen in alle klassen, zelfs onder die welke maatschappelijke verplichtingen als excuus kunnen aanvoeren, schijnt de toestand al treurig genoeg te zijn.

Ongetwijfeld is een zeker percentage van deze toename van kunstmatige voeding te wijten aan werkelijke lichamelijke defecten maar dat moeten wij niet al te zeer overdrijven. Om de waarheid te zeggen gelden degeneratie en gebrekkig functioneeren slechts voor een heel klein aantal van hen

die, ieder jaar, hun toevlucht nemen tot de zuigflesch in plaats van de borst bij het voeden van hun zuigelingen. Want, met weinig uitzonderingen, kan iedere vrouw geschikt worden gemaakt om te zoogen.

De algemeen geldende opvatting schijnt te zijn dat „als er genoeg zorg aan wordt besteed en de noodige aandacht wordt geschonken aan de noodzakelijke details, de borstklieren in bijna alle gevallen in den vereischten graad van werkzaamheid kunnen worden gebracht" en dat „als de groote waarde van natuurlijke voeding goed begrepen werd, er nauwelijks aan kan worden getwijfeld dat de geschiktheid voor het zoogen practisch algemeen zou zijn bij de vrouwen van Engeland". (Dr. Janet E. Lane Claypon.)

De geweldige populariteit van kunstmatige voeding moet daarom te wijten zijn aan de toeneming van de werkzaamheden van de vrouwen van alle klassen buitenshuis, hetgeen een der meest opvallende kenmerken is van de vrouwenbeweging en de daaruit volgende ongeneigdheid aan hun kant om hun kinderen op de natuurlijke wijze groot te brengen. Tezamen met de vermindering van de functie aan den eenen kant en de weigering van de vrouwen om te zoogen aan den anderen, is er, zooals gewoonlijk, zoowel een wetenschappelijke techniek als een menigte surrogaten ontstaan die de plaats van de moedermelk innemen en overeenkomstig onze traditioneele opvattingen hebben wij wederom de poging veronachtzaamd, verwaarloosd, om de natuurlijke voorwaarden te herstellen teneinde al onze vindingrijkheid te bezigen om de kunstmatige voeding tot groote perfectie te brengen.

Nu zou dat allemaal goed en wel zijn en zou niemand zich er over kunnen beklagen als de surrogaten in dit geval meer gelijk waren aan de natuurlijke voorwaarden dan de meeste kunstmatige voedingsmiddelen. Als dat zoo was dan zouden wij uit een gevoels- en aesthetisch oogpunt, het verdwijnen van borstvoeding kunnen betreuren en *en passant* sympathie gevoelen voor de moeders die daarvan beroofd waren als ondervinding; maar wij zouden geen practische redenen kunnen aanvoeren waarom dit betreurd moet worden van het standpunt van menschelijke wenschelijkheid uit. En dit is inderdaad jarenlang de toestand geweest. Hoewel dokters en handelslichamen herhaaldelijk verklaren dat borstvoeding het beste is, staan zij direct klaar om er direct aan toe te voegen dat kunstmatige voeding evengoed als „moedermelk" gemaakt kan worden en niemand is in het minst verontrust als hij hoort dat zijn eigen kind of dat millioenen andere zuigelingen met de flesch groot gebracht worden. Wij hebben zelfs het werk gelezen van een zekeren Engelschen dokter, die met de noodige inbeelding verklaart dat wij de Natuur op dat punt nog zullen verbeteren!

Derhalve, wederom, wijl openlijke abnormaliteiten regel bij ons worden, haast de Wetenschap zich om ons gerust te stellen door een waren stort-

vloed van kunstmiddelen en daar wij „gewoon door kunnen gaan" wordt er niet verder over gesproken.

Het vraagstuk schijnt al heel eenvoudig te zijn en, om den mannen der Wetenschap te geven wat hun toekomst, hebben zij weinig gedaan om het te compliceeren.

Moedermelk bevat zóóveel water, zóóveel eiwit, ..., vet en mineraalzouten en zoodra je eenmaal al die ingrediënten in de gewenschte verhoudingen hebt, dan heb je een synthetisch product „evengoed als moedermelk". Deze ingrediënten en hun quantitatieve waarden hebben inderdaad zoo lang stand gehouden met uitsluiting van al het andere, dat wij ertoe gekomen zijn om te gelooven dat koemelk of zelfs Allenbury's even normaal is als borstvoeding, als de moedermelk.

En toch, als wij een vreemde en ongewone proef zouden moeten ondergaan die nauwelijks ooit in beschaafde landen is toegepast, hoe gauw zou dan ons blinde vertrouwen, zelfs in de allerbeste kunstmiddelen, ernstig geschokt worden! Het is waar dat alleen het gevoel verantwoordelijk zou zijn voor dien schok; maar in dit geval zou het gevoel op merkwaardige, zonderlinge wijze gelijk staan met de echte Wetenschap.

Leg een menschelijke baby tegen den uier van een koe, een geit, of een ezel aan, zooals men dat soms in halfbeschaafde landen ziet en wat voelt gij dan direct?

Het gezicht is stuitend, het is eene vernedering van onzen menschelijken trots, van ons ras. —

Maar waaròm?

Instinctmatig voelen wij en verstandelijk weten wij dat de Natuur de meest wijze voorzieningen treft voor haar behoeften. Als wij daarom een van onze kleintjes tegen den uier van een geit zien liggen is ons gevoel van eigen bekwaamheid geschokt en zelfs onze practische utiliteits vooroordeelen krijgen een duw. Wij weten dadelijk dat het niet de bedoeling kan zijn dat het kind die melk drinkt omdat het een hoogerstaand wezen is dan de geit en zijn lichaam het voedsel op een heel andere wijze moet verwerken dan het geitje, omdat het een heel andere bestemming heeft. En bovenal moet het groote brein, moeten de hersenen zeer ontwikkeld worden, waarvan het geitje vrijwel gespeend is. Kan het mogelijk zijn dat de Natuur dit over het hoofd gezien zou hebben? Het menschelijke brein, de menschelijke hersenen zijn niet alleen bij de geboorte reeds grooter dan die van eenig ander dier, maar zij nemen veel sneller in omvang toe. Is het denkbaar dat de Natuur daarvoor geen speciale voorziening zou hebben getroffen? Vandaar ons gevoel van vernedering en opstandigheid — gevoelens welke op de een of andere manier *niet* worden opgewekt als diezelfde melk ons bereikt in een mooie heldere flesch of in een net helder blikje waarop een mooi papier geplakt is — omdat de geheele vernederende kant dan voor onze oogen, voor ons gezicht, verborgen is. Het zonderlinge ervan is echter dat dit gevoel van vernedering en opstandigheid op de feiten gebaseerd is; want niet alleen kunnen wij bij

voorbaat al ontkennen dat geitenmelk of eenig ander surrogaat heel goed de moedermelk zou kunnen vervangen maar wij kunnen het ontkennen op positieve gronden, op wetenschappelijke gronden.

Jaren geleden toonde Dr. Biedert aan dat de belangrijkste verschillen tusschen moedermelk en koemelk eerder qualitatief dan quantitatief waren. Even later bevestigde Dr. G. von Bunge deze opvatting en Dr. Halliburton, de beroemde physioloog, heeft deze kortgeleden herhaald en er zéér grooten nadruk op gelegd. Het is onmogelijk om hier in te gaan op de qualitatieve verschillen waarop deze autoriteiten doelen; het moge voldoende zijn hier te zeggen dat het zwaartepunt niet alleen ligt in de grootere, de betere verteerbaarheid van moedermelk, maar in het opvallende verschil tusschen moedermelk en alle andere surrogaten als een voedsel dat de hersenen ontwikkelt. Dr. von Bunge, die de aandacht op dit punt vestigt, beweert niet alleen dat moedermelk meer samengesteld is dan haar surrogaten maar dat wij er lecithine lichaampjes in vinden, in eigenaardige verhoudingen, welke dienen voor den opbouw van de buitengewoon groote menschelijke hersenen.

Het valt niets te verbazen dat dit belangrijke punt al dien tijd lang over het hoofd gezien zou zijn. Zooals wij reeds gezegd hebben moet het materialisme uit den aard der zaak wel het geloof van hen zijn die het lichaam verachten. Maar, als Dr. von Bunge's opvatting juist is, hoe ernstig moet dan wel ons verlies aan intelligentie en talenten geweest

zijn tengevolge van de afname van de borstvoeding! De niet meer te controleeren en steeds toenemende domheid van onze heerschende klassen gedurende meer dan een eeuw schijnt inderdaad de waarheid te bevestigen van de opvattingen van von Bunge; want juist onder *die* klassen, is kunstmatige voeding, om maatschappelijke redenen, altijd gebruik geweest en is zij dat nog steeds. Dean Inge oefent ergens critiek uit op de toenemende verdwazing van de moderne menschheid en wij zijn het àbsoluut met hem eens, maar wij zijn er wel benieuwd naar of het hem ooit opgevallen is dat de afname van, de achteruitgang van de borstvoeding, welke het resultaat is van zijn waarden die het lichaam geringschatten, een van de voornaamste oorzaken is welke daartoe hebben bijgedragen.

Want wij moeten er altijd wèl aan denken, wanneer wij onze armzalige geestelijke successen vergelijken met de geweldige van de Oudheid, de Middeleeuwen, de Renaissance en het vóór-Victoriaansche Tijdperk, dat de kunstmatige voeding van zuigelingen een beslist moderne vinding is en dat deze in vroeger jaren totaal onbekend was. Van Plato af tot aan Paus Alexander VI had nooit iemand ooit gehoord van een zuigflesch. — De beweerde antieke zuigflesch door Franz von Löher ontdekt op Cyprus was waarschijnlijk niets anders dan een oude waterflesch, veldflesch van reizigers of een wijnflesch. Tot de vijftiende eeuw toe was de eenige vorm van zuigelingenvoeding, in plaats van borstvoeding door de moeder, welke bekend

was, de borstvoeding door een min. Metlinger schijnt in 1473 het eerst melding te maken van koemelk als surrogaat en Rosslin volgt hem in 1522 op met eene theorie omtrent het gebruik eidooiers en broodpap. Maar de uitvinders van die surrogaten spreken daarvan als alléén toepasselijk in den uitersten nood en er bestaat àbsoluut geen reden voor om te veronderstellen dat het gebruik van kunstmatig voedsel door zuigelingen algemeen was.

In ieder geval kunnen wij veilig opmerken, dat het drukke gebruik van kunstmatige zuigelingenvoeding zooals wij dat heden ten dage kennen iets geheel nieuw is van den laatsten tijd en daar er geen twijfel aan schijnt te bestaan dat, qualitatief, de moedermelk absoluut niet te imiteeren is, is het onmogelijk om de schade te berekenen welke de laatste ontwikkeling van de „Vooruitgang" uiteindelijk zal toebrengen aan den geest en het lichaam van de beschaafde menschen. —

HOOFDSTUK III

DE TOEKOMST DER VROUW

De menschen *worden* uiteindelijk het evenbeeld van *hun* waarden. Zoek naar de heerschende waarden, tracht die te ontdekken en hun toekomst is voorspeld.

Als wij nu juist handelen door de conclusie te trekken, uit de vele teekenen en voorteekenen waarop onze aandacht werd gevestigd, dat onze waarden voor het meerendeel waarden zijn die het lichaam geringschatten en dat de levensomstandigheden van dezen tijd reeds doen zien dat die waarden onderweg zijn naar een volledige overwinning; als wij het bovendien bij het goede eind hebben met de tegenwoordige degeneratie, de Wetenschap, het femimisme en het puritanisme (de Rein-Leven Beweging), zoowel als de steeds grooter wordende kloof tusschen de seksen, te beschouwen als het logische resultaat van al die waarden, dan kunnen er slechts twee mogelijke alternatieven bestaan voor de toekomst: òf de algeheele verwezenlijking van de desiderata vervat in die het lichaam geringschattende waarden of anders een verzet tegen hen, de krachten waarvoor zullen worden ontleend aan den aesthetischen, anderen en meer gezonden kant van

onze menschelijke natuur. Daar ieder van die twee alternatieven mogelijk is en bovendien een verschillende toekomst voor de vrouwen beteekent zal het noodig zijn om deze afzonderlijk te onderzoeken.

Het eerst overgaand tot eene bespreking van de toekomst welke zal voortspruiten uit de algeheele verwezenlijking van de desiderata vervat in onze, het lichaam geringschattende, waarden moeten wij ons thans de voornaamste begrippen en opvattingen van den tegenwoordigen tijd in herinnering brengen om te kunnen uitmaken waartoe die noodzakelijkerwijze moeten leiden.

Wij hebben al gezien dat wij in onze tegenwoordige maatschappij hebben:

a. Eene bevolking welke grootendeels lichamelijk minderwaardig is en dit feit lichtzinnig over het hoofd ziet. Het is dan ook eene bevolking waarvoor de waarde van Leven en Liefde twijfelachtig begint te worden en waaronder puriteinsche vooroordeelen daar waar deze niet reeds bestaan wel tot snellen groei zullen komen. Het Puritanisme moet echter tevens dit indirecte en onverwachte resultaat opleveren: dat, waar het de overhand heeft, de man waarschijnlijk het voorwerp van algemeene afkeuring zal worden omdat, aangezien de lichamelijke verlangens beschouwd worden als zondig en de man als de verleider, de aanzetter en de handelende persoon bij de paring, hij langzamerhand zal worden aangezien als de traditioneele schurk van de schepping en het natuurlijke mikpunt van alle

ongegronde zedelijke verontwaardiging zal zijn.

b. Een aantal wetenschappelijke en handelsondernemingen dat, geleid door de het lichaam geringschattende waarden, er meer naar streeft om ons buiten-lichamelijke toerusting te verschaffen voor onze verzwakkende lichamen dan om te probeeren onze oorspronkelijke functies te herstellen evenals onze oorspronkelijke lichamelijke toerusting. Dit versterkt onzen twijfel betreffende de waarde van het Leven en de Liefde, ofschoon het ons in staat stelt om „verder te leven".

c. Een opvallende achteruitgang in de bekwaamheid, veelzijdigheid, handigheid en mannelijkheid of flinkheid bij de mannen, hetgeen gedeeltelijk het resultaat is van lichamelijke en gedeeltelijk van intellectueele minderwaardigheid, veroorzaakt aan den eenen kant door dwaze en moeizamen arbeid van geslachten lang en aan den anderen door de opzettelijke poging, gedurende de geheele Angel-Saksische beschaving en haar navolging, om het begrip mannelijk te beperken tot krijgshaftige dapperheid en bedrevenheid in verschillende takken van sport. Dit heeft geleid tot een verlies van de heerschappij over alle mogelijke dingen, hetgeen verre van verheffend is en de vrouwen gedurende de laatste eeuw en in den laatsten tijd ongewettigd gunstige vergelijkingen heeft doen trekken tusschen zichzelf en de mannen — die, ofschoon heel begrijpelijk gezien de omstandigheden, een absoluut

verkeerd beeld van de situatie geven. Het is precies hetzelfde als met die twee beklimmers van een heuvel, M. en V. die onder het stijgen bemerken dat ten gevolge van eene plotselinge zwakte of vermoeidheid van M., V. veel vlugger schijnt te loopen. V. echter vat het langzamer loopen van M. niet op als eene abnormale zwakte of vermoeidheid maar als het gevolg van vlugger loopen van háár kant en daarom gevoelt zij minachting voor M. als M., niet alleen als verzwakte M. (M. = de Man; V. = de Vrouw).

d. Een massa teleurgestelde vrouwen, meest ongetrouwd, die zich hebben afgewend van het Leven en de Liefde òf door het gebrek aan mannen of wel door den afkeer verkregen in het moderne huwelijk en geneigd zijn niet alleen af te geven op het Leven maar ook op het moederschap, de huiselijkheid of het gezinsleven en den Man en die, in hun bewuste of onbewuste jalouzie jegens jongere vrouwen en meisjes, laatstbedoelden ervan trachten te overtuigen dat een vrouw best gelukkig kan leven zonder geslachtelijken omgang.

e. Maatschappelijke omstandigheden welke millioenen vrouwen ertoe dwingen openlijk met de mannen te wedijveren en daardoor het begin van vijandigheid, veroorzaakt door *a*, *c* en *d*, doen toenemen.

f. Een abnormale toestand welke zoo acuut optreedt bij sommigen van de voornaamste functies

verbonden met het sexueele leven dat steeds overtuigender argumenten voor hen voor de hand liggen die, door puritanisme, jalousie jegens het opkomend geslacht of vijandigheid jegens mannen daartoe gedreven, het leven wenschen te versmaden en zichzelf *en anderen* willen bevrijden van „*dien kant, die zijde van het leven*".

g. Eene beweging bekend als het feminisme, hoofdzakelijk voortspruitend uit *a*, *c* en *d* en zeer versterkt door *e* en *f* maar ook met een duidelijk spoor van *b* in haar opvatting volgens welke zij uit haar eigen aanhangsters de heerschappij, de kracht, de bekwaamheid kan putten om de maatschappij in het goede spoor te brengen en welke voorstelt dat te doen door overal en in alles den man te vervangen, zelfs in diens rol van verwekker.

Dit is een kort overzicht van de situatie. Waartoe kan deze leiden?...

De geschiedenis van alle hervormingen en radicale vernieuwingen in deze maatschappij heeft bewezen dat groote veranderingen altijd het werk zijn van een leidende, actieve, begaafde en kleine minderheid die met groote ijver en vastberadenheid ernaar streeft om een bepaald ideaal te verwezenlijken. Dit ideaal kan gebaseerd zijn op eene misvatting of eene vergissing; maar dat komt er niets op aan. Tenslotte schept de onverzettelijke minderheid de omgeving, als het ware den gietvorm en

de trage, leidzame massa's vloeien daarin en worden gevormd.

Nu bestaat er niet de minste twijfel bij wie ook dat de leidende, actieve en begaafde minderheid, welke thans de voorhoede vormt van de vrouwenbeweging, wordt gevormd door de meest werkzame en energieke vereeniging van vrouwen in de beschaafde wereld, bewonderenswaardig in hun ijver en nobel in hun bereidvaardigheid om alle verantwoordelijkheid op de schouders te nemen om alles in orde te brengen. Dit belet ons echter niet te meenen dat zij de situatie verkeerd inzien en overdrijven in hun illusies omtrent de capaciteiten van henzelf en hun sekse.

Inderdaad zijn zij zoo onvermoeibaar dat een groot aantal verwijfde en blijkbaar oppervlakkige mannen reeds naar hen zijn overgeloopen, terwijl de bekeering van de meisjes en jonge vrouwen tot een geslachtloos leven een van de het minst in het oog springende maar verderfelijkste resultaten is van hun werkzaamheid. En daar er geen algemeen besef schijnt te zijn dat onze tegenwoordige toestand van verwarring en gebrek aan heerschappij over allerlei dingen het resultaat is van de degeneratie van de mannen; aangezien, bovendien, er geen enkele poging schijnt te worden gedaan om te ontdekken hoe de man zelf zijn noodige mannelijke eigenschappen kan herstellen, is het niet alleen mogelijk maar zelfs zeer waarschijnlijk dat de groote meerderheid der menschen, door niet attent te zijn gemaakt op het éénige geneesmiddel, dat de wedergeboorte van den

Man is, alleen al uit beginselloosheid en gebrek aan de noodige wijsheid, haar eenige hoop zal zien in de kwakzalversmiddelen van het feminisme. Gegeven daarom de volharding van de waarden die het lichaam geringschatten en de toestanden waartoe deze aanleiding geven, mogen wij verwachten die energieke minderheid van vrouwen, welke thans de feministische beweging leidt, de toekomst van hun sekse te zien bepalen en als wij hen gadeslaan en probeeren te begrijpen, zullen wij in staat zijn om de maatschappij te beschrijven welke zij in het leven willen roepen.

Wij hebben gezien dat het feminisme niet alleen het resultaat is van de voornaamste kenmerken van de moderne maatschappij maar ook dat het die kenkenmerken belichaamt als beginselen in zijn algemeene houding. Om de waarheid te zeggen, als wij onze waarden nemen als gegevens, tezamen met alle resultaten die zij zeker zouden kunnen bewerkstelligen, dan was het feminisme van den beginne af aan reeds een uitgemaakte zaak.

Veronachtzaming en degeneratie van het lichaam waren bestemd om te leiden tot een afkeer van het lichaam en den wensch om bevrijd te worden van zijn slavernij. Dit vernietigde echter noodzakelijkerwijze een van de voornaamste banden tusschen den man en de vrouw en maakte de natuurlijke en oorspronkelijke vijandigheid van de seksen openlijk en onbedwongen. Dit is de eene zijde van het feminisme.

Vervolgens hebben wij het feit dat lichamelijke

verwaarloozing en degeneratie ook bestemd waren om te leiden tot den achteruitgang van den man als mannelijk element, zoowel in stoffelijken als in geestelijken zin. Dit leidde op *zijn* beurt aan den eenen kant tot ons gebrek aan heerschappij over alle mogelijke dingen, hetgeen weer oorzaak was dat de vrouwen zich gingen afvragen of *zij* niet konden helpen om den verwarden toestand te ontwarren en aan den anderen kant tot een toenemende geringschatting van de krachten, de vermogens van den man en, zooals wij reeds gezien hebben, tot een overdreven begrip, waardeering van die van de vrouw. Dit is de andere zijde van het feminisme.

Om de beweging te volmaken zou alles wat wij noodig hadden zijn:

a. een groot aantal teleurgestelde vrouwen, ongetrouwde of gehuwde vrouwen, allen bereid op het Leven en den Man af te geven; en

b. de economische druk welke de vrouwen ertoe dwingt om te concurreeren in alle betaalde werkzaamheden met de mannen. Daar aan die twee voorwaarden bereids voldaan werd, volgde de rest vanzelf.

De eerste aanwijzing die wij kregen dat het feminisme uit deze elementen bestaat, was het feit dat de vroegere hartstochtelijke roepstem, waarop de vrouwen eenmaal gaarne antwoordden, langzamerhand plaats maakte voor de roepstem van ijdelheid en het streven naar bekendheid. Veel vrouwen toonden niet langer het vroegere ongeduld

om lichamelijke hartstochten uit te drukken of evenmin de vroegere droevige berusting als hun liefde niet beantwoord werd; zij waren al tevreden met het voldoen aan, het bevredigen van hun ijdelheid door allen mogelijken neutralen arbeid welke hun een zekere belangrijkheid verleende.

Zonder ook maar de minste belofte om het beter te doen dan de gedegenereerde mannen en beslist zonder eenige getuigenis van behaalde successen in het verleden hetwelk ons met recht wonderen van hen zou doen verwachten — want in de onderdeelen van het leven waarover zij duizenden jaren geregeerd hebben heerschen de grootste verwarring en onwetendheid — maakten zij aanspraak op de stedelijke macht en op zetels in het Parlement, trachtten zij zelfs op den voorgrond te treden in eerefuncties, zooals bijv. zitting te nemen onder de leden van den Hoogen Adel en vierden enorm groote triomfen toen zij eindelijk een positie hadden verworven welke altijd de afschuw heeft opgewekt van alle behoorlijke mannen en dat al eeuwen lang — en wel in de Jury bij de Rechtspraak.

De heele verandering openbaarde in de leiders van de beweging en een groot aantal der aanhangers een overgang van de vroegere machtige, lichamelijke hartstocht naar iets zwakkers, iets vluchtigs en iets dat meer uitsluitend afhangt van ijdelheid; terwijl daarmee gepaard gingen de twee elementen welke dagelijks meer en meer op den voorgrond treden — het verlangen om te worden bevrijd van de slavernij van de sekse en de vijandigheid

jegens den Man, welke die Vrouwen maar al te graag meer algemeen zouden wenschen.

De politieke macht van de vrouwen heeft absoluut niets bijzonders opgeleverd en wij kunnen met volkomen vertrouwen beweren, dat dit ook nooit het geval zal zijn; zelfs wanneer, zooals best gebeuren kan, het Parlement alléén uit vrouwen bestaat. Tot dusverre hebben de maatregelen door hen geëischt of voorgesteld alleen maar eene voortzetting en verdieping, versterking, aangetoond van de puriteinsche traditie maar geen spoor van iets nieuws of hoopvols, in den zin dat het boven de denkbeelden van de gedegenereerde mannen uitging.

Maar het eischen alléén reeds van het kies- of stemrecht was slechts eene bevestiging van de meening van ons en van een paar anderen dat er geen goeds kon voortkomen uit het feminisme, dat het geen hoop gaf op een betere wereld en dat het maar een kwakzalversmiddel was voor onze huidige ziekte. Want, àls er een innerlijke eigenschap in geschuild had, een speciale politieke of andere, vnl. *vrouwelijke* eigenschap of gave welke absoluut niet bij den Man gevonden wordt, hem geheel vreemd is, hoe kunnen wij dan verklaren dat een van zijn eerste eischen was om een politiek voorrecht te verkrijgen, waarvan de onbeduidendheid en ongewenschtheid reeds langen tijd voor den aanvang van deze eeuw tot vervelens toe was aangetoond? De moderne democratie met haar ingewikkeld politiek mechanisme heeft al zoo'n slechten

naam en is bovendien zoo'n ernstige bedreiging voor onze nationale grootheid dat, wanneer de vrouwen ook maar eenige scherpzinnigheid of sluwheid, listigheid op speciaal gebied hadden bezeten, zij dat zouden hebben *bewezen* door openlijk dien politieken *faux pas* van de gedegenereerde mannen te bespotten. — Een *scheppende* vrouwenbeweging, als zooiets althans bestaanbaar is, zou iets *nieuws* en hoopvols in ons politieke leven gebracht hebben. Die zou tenminste hebben getracht om het beste uit ons vóór-democratische verleden te doen herleven en zelfs, al zou die niet zooveel flair getoond hebben, zou deze, toen het stemrecht eenmaal door haar verworven was, direct haar macht getoond hebben door hervormingen aanhangig te maken welke typisch vrouwelijk zijn en dus geheel op hun terrein thuis behooren. Die zou een hervorming van onze voedingstoestanden geëischt hebben en van de eigen producten, patent geneesmiddelen en de blikjesindustrie welke in een schandelijken toestand verkeeren, of een hervorming van de voorwaarden waaronder hier te lande verloskundige bijstand verleend wordt. Maar de vrouwenbeweging poogde nòch toonde de minste neiging ertoe, om deze dingen te verbeteren. Zij eischte het belachelijke, averechtsche kiesrecht en toen zij dat eenmaal verworven had, ging zij voort, zoowel in het Parlement als daar buiten, met te trachten slechts puriteinsche hervormingen te bewerken, sommigen waarvan openlijk vijandig zijn jegens de mannen.

Wij zullen dan ook bedrogen uitkomen als wij het

feminisme beschouwen als een aanzienlijke verbetering van onze toestanden.

Niemand die het karakter van de vrouwen goed kent en de door haar in het verleden verrichte daden kan dit met eenige mogelijkheid verwachten.

Hetgeen wij echter wel kunnen verwachten als eenmaal de krachten van het feminisme volledig georganiseerd zullen zijn is een stelselmatige versterking van alle beginselen die hun hoogtepunt bereikt hebben in de moderne Vrouwenbeweging.

De vijandigheid jegens den Man en de jalousie op de gelukkige en hartstochtelijke jeugd, gekoesterd door alle teleurgestelde, misnoegde vrouwen, evengoed ongehuwde als getrouwde, zal beslist ertoe leiden dat alle mogelijke pogingen in het werk gesteld zullen worden om de meisjes meer en meer van het lichamelijk geluk af te halen. — Wij kunnen daarom een toenemende emancipatie verwachten van meisjes en vrouwen, eene vrijmaking van huiselijke plichten en werkzaamheden, vergezeld van eene verergering van onze tegenwoordige verkeerde wijze van voeding.

Dit zal gepaard gaan met eene intensieve fabricatie van alle mogelijke verduurzaamde en ingelegde levensmiddelen en synthetisch voedsel met een daarmede overeenkomende vermeerdering van hulpmiddelen om de last van de bereiding van de spijzen tot het uiterste te beperken. Het ideaal zal een of ander standaardvoedsel, een compleet voedsel zijn, dat zijn eigen correctieven bevat voor een slechte spijsvertering, dat waarschijnlijk in den

vorm van tabletten verkrijgbaar zal zijn en absoluut geen verdere bereiding noodig heeft. Er behoeft niet aan getwijfeld te worden of dit voedsel zal eindelijk, ten slotte, ontdekt worden en waarschijnlijk bereid worden door een speciale fabriek van de Regeering, een of andere Rijksinrichting. Inmiddels zal het menschelijke organisme jarenlang geleden hebben onder allerlei pogingen om het geschikt te maken, aan te passen aan de steeds slechtere voeding en aan slechte spijsvertering terwijl herhaaldelijk darm- of maagoperaties noodig en allicht even algemeen zullen zijn als de verzorging van het gebit en het trekken van kiezen in onzen tijd.

Wat betreft de mannen zullen die steeds meer worden opgevoed volgens de beginselen reeds aangegeven door de moderne opvattingen — dat wil zeggen, dat hun mannelijkheid meer en meer zal worden beperkt tot militairen moed en bedrevenheid in alle mogelijke takken van sport. Zoodoende, zullen zij voortdurend onschadelijker worden en ontvankelijk voor de vrouwenheerschappij — naar Aristoteles zeide, zouden zulke mannen dat altijd zijn — zullen zij nog meer verdwaasd zijn, zal hun nog meer gezag ontbreken evenals wilskracht en verstand, zullen zij nog slechter minnaars en veel onbeduidender zijn dan de mannen van tegenwoordig.

Wij kunnen een toenemende bevestiging verwachten van de rechten der vrouwen in bijna iedere industrie, tak van nijverheid en in den handel en de wetenschappelijke beroepen, vergezeld van zoo'n

geweldige toename van arbeidskrachten, dat er een scherpe concurrentie zal ontstaan tusschen de seksen. De eerste botsing zal plaats vinden als de vrouwelijke werkgevers en vrouwelijke arbeidersleiders, beiden onder leiding van het feminisme, zich bepaalde industrieën geheel toeëigenen voor vrouwenarbeid. Dit zal gepaard gaan met eene groote uitbreiding van een reeds verwezenlijkt idee — de Vrouwen-Bank, dat wil zeggen Banken en financieele belangen geheel gewijd aan de Vrouw. Dan zullen de gemeenslachtige organisaties en bureaux verdwijnen en weldra zal de nationale industrie in twee afdeelingen verdeeld zijn, ieder geleid door en alleen bestemd voor één sekse, waarin de slechtst betaalde arbeidskrachten natuurlijk altijd tot de andere sekse zullen behooren. Die twee afdeelingen zullen afgunstig tegenover elkaar staan evenals twee naties die met elkaar wedijveren en, terwijl iedere afdeeling zal pogen zich in te dringen in het terrein en den rijkdom van de andere, zal die tevens probeeren om den andere ten onder te brengen.

Af en toe zal deze scherpe concurrentie leiden tot oproer en hevige straatgevechten waarin, tengevolge van het feit dat de zedelijke verontwaardiging altijd aan den kant der vrouwen zal staan, de mannen beslist de nederlaag zullen lijden en zoowel hun aanzien, hun achting als hun leven zullen verliezen. In ieder geval zal, tengevolge van de voortdurende verdwazing van de mannen, het vrouwelijk gebied steeds meer dat van den man verdringen en weldra

zullen de mannen geen werkgevers meer zijn, maar de slechtst betaalde arbeidskrachten worden in eene industrie *geheel* geleid door de vrouwen. Als steun van die beweging zullen wij de techniek zoozeer geperfectionneerd zien dat de bekwaamheid van het handwerk absoluut verdwijnen zal. Een aantal intelligente apen zal dan voldoende zijn voor de productieve arbeid van de natie en door dien laatsten slag toegebracht aan de geestelijke en lichamelijke eigenschappen van beide seksen, zullen de vrouwen alle productie-inrichtingen overstroomen.

Deze ontwikkeling werd al ingeleid in den Grooten Oorlog, den Wereldoorlog, toen het bleek dat ofschoon 5.000.000 mannen hun werk hadden verlaten, de vrouwen en meisjes dit gemakkelijk overnamen.

Honderdduizenden van die mannen dachten beslist dat zij zoowel vakkundig als mannelijk, mannenwerk, hadden verricht. Het gemak waarmee zij werden vervangen door onervaren jonge meisjes en vrouwen bewees echter dat zij ongelijk hadden. Het bewees tevens toevallig dat onze degeneratie en ontzenuwing zóó groot was, dat slechts heel weinig vredeswerkzaamheden van het land speciaal mannelijk waren of mannelijke eigenschappen vereischten. — Middelerwijl zal, ten gevolge van het feit dat de gezondheid nog meer achteruit zal gaan, ten gevolge van het feit dat het moederschap steeds lastiger wordt en van het feit dat de sexueele vreugden, meer en meer gevreesd worden, de ongehuwde staat van de vrouwen meer algemeen

zijn dan heden ten dage en de wetgeving zal moeten worden veranderd teneinde een grooter percentage van loontrekkenden tot een huwelijk te dwingen.

Om de bevolking te doen toenemen zullen meer gunsten aan de ouders verleend worden dan ooit tevoren. Maar tegen dien tijd zal het meer en meer duidelijk worden dat de Man overbodig is behalve dan als verwekker en soldaat, en daar tengevolge van zijn nietswaardigen toestand, het gevoelen veld zal winnen dat het een vrije burgeres onwaardig is om intiem met hem te leven alleen maar om voor de noodige kindertjes voor den Staat te zorgen, is het best mogelijk dat getracht zal worden het huwelijk bij volmacht te wettigen, gepaard gaande met eene wetenschappelijke bevruchting zonder werkelijke paring met een man die der vrouw persoonlijk bekend is. Kunstmatige bevruchting zal dan algemeen worden en de vrouwen — de rijkste en de meest teleurgestelde het allereerst — zullen weldra het huwelijk heelemaal opgeven en liever kindertjes krijgen *zonder* tusschenkomst van de andere sekse.

De bevruchting zal dan tot stand worden gebracht in de operatiekamer precies zooals thans b.v. de vaccinatie. Er zijn zelfs heden ten dage reeds teekenen waar te nemen dat dit verzet tegen het samenleven al begint en niet weinig vrouwen zouden, of uit puritanisme dan wel wegens afgunst jegens hun gelukkiger zusters, maar al te blij zijn als dit algemeener werd.

Gelijken tred houdend met deze veranderingen, zal de borstvoeding heelemaal verdwijnen en zelfs

onder de meest gewone vrouwen zal het zoogen net eender beschouwd worden als heden ten dage het kannibalisme.

Alle schilderijen en beelden welke zoogende vrouwen voorstellen zullen verminkt worden, vernield of wel verborgen voor het groote publiek, evenals tegenwoordig zekere beelden uit het Oude Griekenland verminkt worden en verborgen, terwijl het ideaal van Vrouwelijke schoonheid een schepsel zal worden dat zoo plat is als een schol en met heupen als van een jongen man, van een jongeling. Meisjes en vrouwen die ongelukkigerwijze de vroegere vormen vertoonen, zullen worden beklaagd en misschien zelfs wel eene operatie moeten ondergaan evenals heden ten dage menschen met vlekken in het gelaat. Onderwijl zullen er groote veranderingen hebben plaats gevonden in de verhouding tusschen de seksen. De paring van mannen en vrouwen zal als nog véél zondiger en walgelijker worden beschouwd dan vandaag den dag en daar de Man nog steeds zal worden gehouden (evenals thans) voor de voornaamste schuldige in de aangelegenheid, zal de leeftijdsgrens voor het huwelijk waarschijnlijk worden gesteld op 35 of 40 jaar, zooal niet zelfs nog later, op den overgangsleeftijd. Verleiding en verkrachting zullen zwaar gestraft worden, waarschijnlijk met castreeren en mannen van groote vitaliteit zullen worden opgeruimd om plaats te maken voor een geslacht, eene generatie van zachtzinnige, volgzame, verwijfde lakeien. Het zal niet lang meer duren of zelfs de noodzake-

lijkheid van mannelijke soldaten zal verdwijnen. Wanneer de behandeling van de strijdmiddelen even eenvoudig is als typen of theezetten, zullen meisjes en vrouwen minstens even goede soldaten zijn als mannen; en daar de oorlog dan zal worden gevoerd zonder dat er ook maar één vijand gezien wordt, zal alles wat er noodig is een leger zijn van gehoorzame uitvoerders die den traditioneelen moed en het uithoudingsvermogen van den Man in het gezicht van den vijand absoluut niet noodig zullen hebben.

Wanneer eenmaal de kunstmatige bevruchting een alledaagsch iets zal zijn, zal een Vrouwen-Parlement ongetwijfeld de wetgeving veranderen om het verwekken van een kind door een man langs natuurlijken weg onwettig te verklaren, indien de vrouw daartoe de bemiddeling van de wetenschap wenscht, en onverschillig hoeveel kinderen zij op deze wijze wenscht te krijgen zal hij toch verplicht zijn voor hen te zorgen.

Dit zal echter de genadeslag voor het huwelijk beteekenen. Honderdduizenden vrouwen zullen dan nog wel altijd langs natuurlijken weg bevrucht worden, maar die zullen geminacht worden en eene geheel aparte klasse vormen. De maatschappelijke vooroordeelen zullen tegen hen zijn en er zullen vereenigingen worden opgericht om die vrouwen te emancipeeren en te redden, evenals er heden ten dage vereenigingen bestaan om de harem-dames te redden. In die beweging zal de jalousie nog steeds een zekere rol spelen maar wegens de groote degene-

ratie van de mannen als minnaars en echtgenooten zal die jalousie zwakker zijn dan ooit tevoren.

Er zullen natuurlijk schommelingen in de vrouwenbeweging voorkomen en in sommige tijdvakken schandelijke afdwalingen terug naar het huwelijk en de natuurlijke bevruchting. En dan zullen de Lysistrata's van de feministische Maatschappij wederom worden gehoord, vol verontwaardiging luid uitroepend, evenals Lysistrata twee duizend jaren geleden in het Oude Griekenland:

„Ik *kan* de wichten niet langer tegenhouden. Zij hollen naar de mannen; zij loopen allemaal weg!"

Maar de toenemende verschrikkingen van de bevallingen en de verontrustende toename van de toepassing der keizersnede, tezamen met den algemeenen afkeer van het lichaam en de heviger geworden haat jegens de mannen, zullen oorzaak zijn dat die tijden van achteruitgang zullen verminderen en al heel gauw zal er zóó'n geschreeuw ontstaan om buiten-lichamelijke voortbrenging dat de wetenschap niet met rust zal worden gelaten tot er een methode is ontdekt om daaraan te voldoen.

De resultaten bereikt door mannen als Alexis Carrel, Ebeling en Fischer, die thans allen met veel succes werkzaam zijn op het gebied van de weefselleer en de transplantatie van anatomische structuren van het eene levende organisme op het andere zullen worden verbeterd en er zal een methode

worden gevonden om het bevruchte ei tot ontwikkeling te brengen *buiten* het vrouwelijk lichaam.

In den beginne, dit wagen wij te voorspellen, zal dit geschieden door wederom de koe of de ezelin daartoe te exploiteeren. De wetenschap vermoedt reeds dat de levenssappen niet soortelijk zijn en het daarom waarschijnlijk is dat in het begin van de buiten-lichamelijke voortbrenging, het bevruchte menschelijke ei zal worden overgebracht naar de baarmoeder van eene koe of ezelin om daar als een parasiet op het weefsel te ontwikkelen, dus ongeveer net eender als heden ten dage de pasgeboren zuigeling wordt gemaakt tot een parasiet van de uier van de koe. En door die nieuwigheid zullen wij waarschijnlijk gaan lijden aan toenemende verdwazing en grootere traagheid, domheid of wel ezelachtigheid al naar gelang het daartoe uitgekozen dier. Zoodoende zal de buiten-lichamelijke voortbrenging of „ectogenesis" (om eene benaming te bezigen door Mr. J. B. S. Haldane voor dit doel bedacht) eene mogelijkheid worden en het feministische ideaal van volledige bestrijding van de slavernij van de sekse verwezenlijkt worden.

Nieuwe wetten zullen dan worden afgekondigd welke het als een zware misdaad zullen brandmerken voor een man om bij eene vrouw op de vroegere wijze een kind te verwekken en iedere man die daaraan schuldig bevonden wordt zal ter dood veroordeeld worden of anders tot langdurige dwangarbeid. Met het oog op de groote kosten van de buitenlichamelijke voortbrenging zullen er echter openbare centra worden gesticht waar de Gemeenteraad de kinderen zal laten „groeien" of „rijpen" van de behoeftigen en armen.

Een weinig later zal natuurlijk die kunstmatige hulp worden geperfectioneerd en zal zelfs *de koe* onnoodig worden.

Het bevruchte ei, gecultiveerd in embryonaal weefsel-vocht zal dan onafhankelijk zijn van de voedster-baarmoeder van dieren en zal tot ontwikkeling komen ongeveer zooals thans, zooals heden ten dage, de kuikens in de broedmachines.

Deze ontdekkingen zijn allen mogelijk volgens de wetenschappelijke successen van onzen tijd en vervat in onze waarden. Alles wat er noodig is om die tot werkelijkheid te maken, te verwezenlijken, is de doorvoering van die waarden, tezamen met de voortgezette anti-sexueele en anti-mannelijke vooroordeelen van het feminisme.

Ná dien genadeslag toegebracht aan de lichamelijke toerusting van de sekse zal het triomfeerende feminisme waarschijnlijk zijn hoogtepunt bereiken en binnen een paar generaties zal er daarna een Vrouw verschijnen wier eenige vrouwelijke kenmerken een paar zachte wangen en elementaire, héél kleine geslachtsklieren zullen zijn. De mannen zullen dan openlijk als volkomen overbodig worden beschouwd. Daar zij hun gezag dan allang verloren hebben, in de eerste plaats als geestelijke en lichamelijke leiders, in de tweede plaats als gezinshoofden en minnaars, in de derde plaats als vakkundige werklieden en soldaten en in de vierde plaats als

gespecialiseerde arbeidskrachten, zal hun maatschappelijk nut verdwenen zijn en hun groote aantal worden gevoeld als een bron van irritatie en zelfs van verontwaardiging. In dit stadium zal de maatschappelijke verwarring zóó ingewikkeld zijn en zóó direct verontrustend, dat slechts de meest drastische en ingrijpende veranderingen in staat zullen zijn om het leven van de gemeenschap te verlengen. Een voedseltekort, veroorzaakt door groote moeilijkheden in de Rijks-Inrichting van voedselbereiding en voedseldistributie zal het sein geven tot de laatste en meest verbitterde worsteling tusschen de seksen. Of wel ten gevolge van onbekwaam beheer of van een oproer van de arbeidskrachten, zal er hongersnood dreigen. Wekenlang zal er geen voedsel worden gefabriceerd, de winkels zullen bijna uitverkocht zijn en alom zal paniek heerschen; maar dan zal plotseling door een paar van de leidende vrouwen met wonderbaarlijke helderheid, als bij ingeving, worden ingezien dat niet alleen de overtollige mannen een last voor de gemeenschap geworden zijn en eene bedreiging voor het voedsel der kinderen vormen, maar óók dat de vermindering van hun aantal tot het kleinste minimum, onmisbaar voor bevruchtingsdoeleinden, een dubbele weldaad zou zijn — deze zou de voedselcrisis zoowel voor dien tijd als voor de verre toekomst doen beeindigen en voor altijd het gevaar afwenden, voorkomen, van een opstand van de mannen of slaven. Een gevecht tusschen de seksen vóór het distributiekantoor van een groote opslagplaats zal voldoende

zijn om dien nieuwen brand voor het eerst te doen uitslaan. Een vastberaden tegenstand zal worden geboden aan de mannen, niet alleen in de omgeving van die plaats van botsing, maar overal. De wetgevende macht, haar kans schoon ziende, zal de volkswoede steunen en overgaan tot een stelselmatige massamoord op de mannen tot, met de hulp van de geregelde troepen, het noodig geacht zal worden om een kleine kern mannen te beschermen en in het leven te houden voor de bevruchting gedurende het volgende jaar.

Tegen dien tijd zal er echter een gewichtig precedent geschapen zijn en een les geleerd die niet zoo gemakkelijk zal worden vergeten. De overtolligheid van mannen boven een bepaald minimum ongeveer 5 op iedere 1000 vrouwen) zal officieel en officieus erkend worden als een maatschappelijk belang. De wetgevende macht zal dan wetten uitvaardigen om te garandeeren, te waarborgen, dat dit minimum niet meer wordt verhoogd en in zeer korten tijd zal het een gewoonte worden om jaarlijks de mannen uit te moorden die of hun jeugd hebben overleefd of wel niet hebben voldaan aan de belofte van hun jeugd wat betreft volgzaamheid, algemeene onmannelijkheid of verwijfdheid en domheid. —

De eenige omstandigheid welke die uiteindelijke ontwikkeling kan afwenden is de ontdekking door de wetenschap van een middel om het geslacht van het ei te bepalen.

Zoodra dit mogelijk zal zijn zal natuurlijk-

maar een bepaald klein aantal mannen (½ %) jaarlijks worden uitgebroed en de periodieke afslachting zal dan vermeden zijn. Maar in dit verband moeten wij er wel aan denken dat de Man sedert langen tijd veel te dom geworden zal zijn om in staat te zijn tot wetenschappelijke ontdekkingen op welk gebied óók en daar het niet in den vrouwelijken aard ligt uitvindingen of groote ontdekkingen te doen zal de maatschappij waarschijnlijk „bevriezen" (blijven stilstaan) op het punt van de ontwikkeling van Wetenschap en Techniek bereikt op het oogenblik van het grootste verval van den Man en omdat de periodieke afslachting van mannen een even groote noodzakelijkheid voor de menschelijke vrouwelijke arbeidskrachten zal blijven als voor de werkbijen.

Onderwijl zal het leven voor al die millioenen arbeidskrachten niet veel meer geworden zijn dan een vervelend, kleurloos, hopeloos, monotoon sleur-leven van hard werken en zelfopoffering. De eenige bronnen van opwinding en genoegen of amusement zullen zijn openbare optochten en beroepen op de ijdelheid, het beoordeelen van de laatste Regeerings-voedingsmiddelen en de daarmee in verband staande hulpmiddelen om de spijsvertering te bevorderen en het lezen in de kranten van de vervolging van weerspannige vrouwen, òf wel wegens verleiding, onzedelijkheid of wegens hun onverschilligheid of traagheid. Onder immoraliteit zullen worden begrepen alle pogingen om gedichten, romans of verhandelingen te schrijven, te lezen of te publiceeren welke doen herinneren aan de Liefde zooals

wij die thans kennen, alle pogingen om de „obscene" of „ontuchtige" literatuur uit vroeger eeuwen weer op te rakelen of op te halen — in het bijzonder de romans uit de negentiende en twintigste eeuw en alle pogingen om afbeeldingen van vrouwen, van de barbaarsche vrouwen uit vroeger tijden, te teekenen, schilderen of te beeldhouwen, toen die nog alle uiterlijkheden, vormen, kenmerken vertoonden van de lichamelijke toerusting voor het moederschap.

Eens rondkijkend in die koude, harde en zakelijke wereld echter waarin de meedoogenlooze industrie, welke door Maeterlinck zoo hoog verheven werd, de eenige bedrijvigheid en bijna het eenige belang zal zijn, is het niet onwaarschijnlijk dat millioenen van die vrouwelijke arbeidskrachten zich zullen afvragen en dat met voortdurend toenemende verbazing en wanhoop, waartoe dat alles eigenlijk dient, wat voor goeds het oplevert en welk voordeel of genoegen het hun verschaft. In hun leven van stoicijnsche „reinheid" en van uitsluitende en eentonige broodwinning, zullen zij vermoedelijk tot de ontdekking, tot het besef komen, dat zelfs het wachten op het Einde, op den dood, onverdraaglijk is en velen, die den normalen duur van het menschelijk leven zullen beschouwen als een onmeedoogenlooze verlenging van hun onnoemelijke ellende, zullen hun toevlucht nemen tot alle mogelijke middelen om een eind te maken aan hun harde lot. Langzamerhand zullen eenige onafhankelijke en opstandige karakters tot het besef

komen dat de poging om als geesten te leven vóór de geestenwereld bereikt is, de poging om alle lichaamsvreugden te dooden en een voorproefje te krijgen van het leven der Engelen, nog vóór dit aardsche tranendal te hebben verlaten — een aesthetisch verschijnsel als het leven te hebben georganiseerd en gevormd zonder de aesthetische zijde daarvan te hebben behouden, een tragische en onvergeeflijke, wanhopige domheid was.

Tegen dien tijd echter, dat die onvermijdelijke ontdekking gedaan zal worden — de eenige groote ontdekking welke ooit door een uitsluitend vrouwelijke gemeenschap gedaan zal *kunnen* worden — zullen zij die daarvoor verantwoordelijk zijn met ontzetting, verbluft, naar hun eigen lichaam en die van hun zusteren staren en vol afschuw de onmogelijkheid inziende om na àl die lange jaren nog de functies, vermogens en lichaamsdeelen te herstellen welke tengevolge van eeuwen-lange verwaarloozing en degeneratie tot niets gereduceerd zijn, verwelkt en ineengeschrompeld, zullen zij, als zij ten minste nog genoeg geestkracht daartoe bezitten, de nagedachtenis van hen verwenschen en vervloeken, die het eerst hun tegenwoordigen toestand beschouwden als eene toekomstige mogelijkheid en die, eenmaal dien toestand als gewenscht oordeelend, opzettelijk alles in het werk stelden om dezen tot stand te brengen, om die te bereiken.

„Almachtige God!", zullen zij wanhopig uitroepen, „hoe genadig hebt Gij den bijen ons bewustzijn bespaard!"

HOOFDSTUK IV

DE VROUW DER TOEKOMST

Het beeld geschetst in het vorige hoofdstuk, van de maatschappij welke waarschijnlijk zal voortkomen uit de tot het uiterste doorgevoerde consequenties van onze huidige opvattingen mogen overdreven en fantastisch schijnen, maar moet daarom niet al te gauw worden afgewezen als *al* te gek. Het feit dat het over zijn geheel ongeloofwaardig moge schijnen is nog geen argument tegen de onvermijdelijke gevolgen van zekere van zijn voornaamste kenmerken, want men moet er altijd wèl aan denken, dat, aangezien de voornaamste strooming van het menschelijk leven, zooals wij dat kennen, is gebaseerd op de lichamelijke verhouding tusschen de seksen en op de liefde welke deze verhouding zoo gewenscht maakt, alle invloeden welke ertoe aanleiding geven om het menschelijk lichaam te ontaarden of die lichamelijke verhouding te verbreken en alle wetenschappelijke techniek en surrogaten welke ertoe dienen om deze te vervangen, als hun wordt toegestaan zich verder te ontwikkelen, beslist moeten leiden tot een zoo volledige ontwrichting van het origineele maatschappelijke stelsel, dat niemand zeggen kan welke enorme en monster-

achtige veranderingen daaruit ten slotte wel kunnen voortkomen.

Wanneer wij niet reeds lang aan de lichamelijke degeneratie, veroorzaakt en vergoelijkt door de waarden die het lichaam geringschatten, toe waren; wanneer wij er geen puriteinsche traditie op na hielden versterkt door het feminisme en wanneer wij ten slotte geen groep van wetenschappen bezaten wier ontdekkingen, de actueele en de nog mogelijke, ons veroorloven nog alle soorten van buiten-lichamelijke vervanging en hulpmiddelen te verwachten voor onze gebrekkige lichaamsfuncties en lichaamsdeelen, dan zouden wij rustig kunnen lachen om de gevaren aangegeven in het vorige hoofdstuk. Gezien echter de onloochenbare waarheid van de beschrijving van onzen tegenwoordigen toestand hiervoren gegeven, is het onmogelijk om lichtvaardig de uiteindelijke verdwijning van de sexueele liefde bij voorbeeld te negligeeren omdat dat iets van de verre, verre toekomst zou zijn. En als wij dat toegeven, moeten wij rekening houden met de verdwijning van onze meest krachtige bescherming tegen de instinctmatige vijandigheid van de seksen onderling.

Om die redenen moet er nog steeds iets worden uitgevochten met het feminisme en blijven wijzelf, hoewel met hart en ziel de vrouwen toegedaan, nog steeds actieve anti-feministen. De menschen wijzen op de overwinningen van het feminisme in de laatste jaren en zeggen: „Wat valt er nu nog te doen voor de actieve anti-feministen? Nu de vrouwen

eenmaal het kiesrecht hebben en zitting kunnen nemen in het Parlement, nu zij practisch de héele Pers achter zich hebben, hebben zij beslist hun strijd gewonnen en het anti-feminisme kan zich wel opbergen! Blijkbaar echter, wanneer het anti-feminisme beteekent het verder weerstand blijven bieden aan de ontwikkeling van het feminisme om te verhinderen, te voorkomen, dat dit uitloopt op sommige of wel op alle veranderingen aangegeven en uitgewerkt in het vorige hoofdstuk; indien het beteekent eene worsteling om de natuurlijke verhouding der seksen te handhaven, tezamen met het normaal functioneeren van mannen en vrouwen bij de voortbrenging en als het eveneens beduidt de instandhouding van het familieleven en het gezin en het bewaren van eenige mooie dingen, eenige schoonheid in onze samenleving, dan kan het beslist geen verloren zaak zijn en zij die, evenals wijzelf, anti-feministen blijven ondanks het Vrouwen-Kiesrecht, de Vrouwen-Pers en de vrouwelijke parlementsleden, voelen heel goed dat wij nog een massa te beschermen hebben en nog héél wat te doen vóór wij onze positie als hopeloos kunnen beschouwen.

Gelukkig echter, is er een alternatief voor de ontwikkelingen beschreven in het vorige hoofdstuk — een alternatief dat wij, wanneer wij dat mochten kiezen, even beslist kunnen bewerkstelligen als de reeds geschetste toekomst. Maar zoo wij het ernstig meenen met die andere toekomst en als wij die in vollen ernst wenschen te verwezenlijken, dan moe-

ten wij niet vergeten dat, aangezien de andere min of meer in onze tegenwoordige richting en opvattingen ligt opgesloten en zich automatisch daaruit zal ontwikkelen indien wij voortgaan met te berusten in alles wat modern genoemd wordt, die andere of alternatieve, toekomst zal moeten worden bevochten, met geweld bewerkstelligd derhalve.

De toekomst rust in onze handen en wij kunnen deze vormen zooals wij dat wenschen — zéér zeker! Maar, zooals wij gezien hebben, ligt deze veilig opgesloten, geborgen in onzen tegenwoordigen tijd als een bloem in den knop. Aangezien daarom de toekomst geschetst in het vorige hoofdstuk — of in ieder geval belangrijke vormen daarvan — zal komen zonder eenige speciale krachtsinspanning van onzen kant, gewoon als een verder uitgroeien van bestaande richtingen, zal die andere toekomst welke wij thans gaan beschrijven, om te worden verwezenlijkt, van ons niet alleen de onverzettelijkheid en vastberadenheid eischen van de beeldstormers maar óók de scheppende talenten en het geduld en de energie van den architect, van òpbouwers. Er is heel veel in onze huidige samenleving dat overboord gegooid moet worden en zelfs nog veel meer dat daarna opgebouwd en opnieuw omgebouwd moet worden.

Onder de allereerste dingen welke wij over boord moeten gooien bevindt zich onze schaal van waarden. Wij moeten dat niet doen zooals de anarchisten zich dat voorstellen, die alleen maar uit zijn op meer tuchteloosheid en meer „vrijheid" — want

dat is altijd de verleiding van het gepeupel en vereischt geen bijzonderen moed of een opbouwend programma, maar in den geest van bouwers die meer discipline wenschen om grootere, hoogere idealen te bereiken. De eerste waarden die overboord gegooid moeten worden zullen de waarden zijn die het lichaam geringschatten en alles wat ermee verbonden is. Wij moeten niet langer leelijkheid of lichamelijke gebreken of van onszelf of van anderen vergoelijken. Het feit dat een of ander lichamelijk gebrek geheel buiten de schuld is van den man, van de persoon die dit openbaart of vertoont, maakt hem of haar er absoluut niet begeerenswaardiger om. Wij moeten er wel aan denken dat, strikt genomen, de zedelijke minderwaardigheid evenmin opzettelijk is als de lichamelijke en aangezien wij weigeren het excuus *mea non culpa* („ik kan er niets aan doen") te accepteeren, is het niet anders dan logisch en rechtvaardig om hetzelfde excuus niet te accepteeren voor lichamelijke minderwaardigheid. Waarom is het dan zoo belangrijk om dit excuus niet te accepteeren voor lichamelijke minderwaardigheid? Omdat vergoelijken beteekent over het hoofd zien; omdat vergoelijken is accepteeren en vooral omdat vergoelijken is *eraan gewend raken*. Waar lichamelijke minderwaardigheid echter een gewoon iets is, houdt deze weldra op, zooals wij weten, om te worden beschouwd als minderwaardigheid en worden vrijage, het paren en voortbrenging al gauw mogelijk ondanks dit feit. En *dat* is de reden dat het van groo-

ter belang is om onze waarden te veranderen dan om de wetgeving voor de rasverbetering te bevorderen. Want als onze waarden veranderd zijn en de lichamelijke minderwaardigheid niet langer vergoelijkt wordt zal die wetgeving absoluut overbodig, onnoodig, worden en worden verhinderd door den goeden smaak van de menschen, terwijl wanneer onze waarden die het lichaam geringschatten ònveranderd blijven de wetgeving tot verbetering van het ras de macht in handen zal krijgen.

Het moeilijkste in verband met het overboord gooien van die waarden welke het lichaam geringschatten is de daaraan verbonden plicht voor ieder individu om niet alleen zijn buurman, zijn naaste te veroordeelen maar ook *zichzelf* als hij lichamelijk minderwaardig is, maar dat zullen wij allemaal wel leeren. Wij zullen ons alweer schamen voor lichamelijke gebreken en zonder ophouden ernaar streven om weer goede, anatomisch volledige en mooie lichamen terug te krijgen, niet langer gebrekkig functionneerend. Zelfs met gevaar voor groot onmiddellijk lijden zullen wij leeren om alle hulpmiddelen te schuwen en het beneden onze waardigheid achten om er gebruik van te maken. Daarna zullen er, daar het menschelijke brein ongekende mogelijkheden biedt, daar er maar weinig het menschelijke verstand te boven gaat, andere middelen worden gevonden en zullen wij onze vroegere lichamelijke volmaaktheid terug krijgen.

Echter moeten wij er vooral aan denken dat wij

er al bijna te laat mee zijn, dat het misschien morgen al te laat kan zijn en dat, als wij onszelf de groote ontdekking, de groote wanhoop wenschen te besparen van de droevige verlaten vrouwelijke arbeidskrachten van het slot van het vorige hoofdstuk, *er geen tijd valt te verliezen.*

In de tweede plaats zullen wij de waarde overboord moeten gooien die het edel, deugdzaam en wenschelijk maakt om het groote op te offeren voor het kleinere. Deze waarde behoort ook tot de groep van waarden welke Dean Inge ondersteunt, verdedigt, ondanks zijn blijkbare enthousiasme voor rasverbetering en behoort tot de voornaamste oorzaken van de moderne degeneratie. Eenmaal het beginsel toegegeven dat het edel en deugdzaam is om het groote op te offeren voor het kleinere, het wenschelijke voor het ongewenschte, het koren voor het onkruid, de knol voor de vrucht, den God voor het gepeupel, geeft gij aanleiding tot, baant gij den weg voor den toestand die wij dagelijks om ons heen kunnen zien. Alles wat het beste is in de Natie, al die elementen waarvan de succesvolle voortzetting van ons ras afhangt, moeten betalen voor en worden opgeofferd ter wille van de gebrekkigen of minderwaardigen, de krankzinnigen, de invaliden, de ongeneeslijken, de sukkels of stumpers en de blinden. Eerbewijzen worden verkregen niet wegens bevordering van de vermenigvuldiging van de flinken en gezonden maar wel voor het bevorderen van het gemak en het dagelijksche welzijn van de lichamelijk en geestelijk hopeloozen.

Die waarde moet beslist overboord gegooid worden. En dat zal een heele opluchting en verbetering zijn. Zoolang echter nog één gezonde familie in Engeland belasting moet blijven betalen, al is het maar een halve shilling per jaar, teneinde de menschelijke wrakken en het menschelijke uitschot te onderhouden zullen wij voortgaan met het groote op te offeren aan het kleine. Deze dwaze, absurde en gedegenereerde waarde moet worden omgezet in de navolgende:

Het is edel en deugdzaam om het kleine op te offeren aan het grootere, het uitschot derhalve aan het kostbare.

Zoodra die omzetting eenmaal heeft plaats gevonden zullen wij beginnen te stijgen, zullen wij vooruit gaan.

In de derde plaats zullen wij het verkeerde moeten erkennen van ons moderne begrip van mannelijkheid.

Wij moeten probeeren om den Wereldoorlog te vergeten welke ons tegenwoordig in de verzoeking brengt om een al te hoog denkbeeld te hebben van onszelf en wij zullen pogen te begrijpen dat het beperken van het begrip van mannelijkheid tot bedrevenheid in alle takken van sport en dapperheid in den oorlog beteekent het over het hoofd zien van een gansche serie van mannelijke deugden, zonder welke de degeneratie ons zal overvallen, ondanks al onze sport en wapenfeiten. Deze begrenzing van het begrip van mannelijkheid tot bedrevenheid in alle mogelijke takken van sport en moed, dapperheid in den oorlog, is voor de vrouwen zeer aannemelijk omdat het leidt tot een geslacht van mannen dat gemakkelijk te leiden en nog gemakkelijker te misleiden is, maar voor de beschaving is het hoogst noodlottig. Wij moeten leeren om van den „mannelijken" man niet alleen moed en bedrevenheid in alle mogelijke takken van sport te verwachten maar, ook wilskracht, leiderschap, heerschappij over of beheersching van de geheimzinnigheden van het leven doch geen puriteinsche vrees daarvoor, voldoende verstand om iedere vrouw naast hem daarin te overtreffen (een kenmerk dat zoowel bij den gemiddelden militair als bij den gemiddelden sportsman opvalt door afwezigheid, of althans zoo niet afwezig dan toch geen hoofdkenmerk is) en klaarheid en vastberadenheid ten opzichte van ieder vraagstuk dat hij begrijpen moet — derhalve een man wiens tegenwoordigheid alléén al den eisch van sexueele gelijkheid, van de gelijkheid der sekson, tot een klaarblijkelijke tot een duidelijke en doorzichtige ongerijmdheid maakt. En niets minder dan dat zou ons tevreden stellen; want wij zullen er altijd aan moeten denken dat het de man, die alléén maar moed bezat en bedreven was in alle mogelijke takken van sport, was, die verantwoordelijk is niet alleen voor de tegenwoordige verwarring maar ook vóor het feminisme.

Ook in dit opzicht zullen wij daarom onze waarden moeten herzien, moeten veranderen en, hoe hard dit ook moge schijnen, onszelf met geweld moeten dwingen tot een nieuw standpunt.

Niets anders kan de maatschappij redden en

niets anders kan de Vrouwen op haar plaats terugduwen — hetgeen slechts een andere manier is om de maatschappij te redden. Iedere andere remedie is een kwakzalversmiddel. De hoogste vorm van dit soort van „mannelijken" man is de heerscher die ons een nieuwe Orde en een nieuw Doel geeft; terwijl de meest eenvoudige vorm de echtgenoot is die het leven eener vrouw vult en dien zij graag gehoorzaamt zonder daarin iets onwaardigs te vinden, dien zij heel gaarne dient. Zonder een groot aantal van die mannen in ons midden mòet de maatschappij wel hopeloos ten gronde gaan en het moet daarom voortaan ons voornaamste doel zijn niet alleen om te ontdekken hoe dat type man weer bij ons teruggebracht kan worden, maar ook hòe het komt dat wij in de laatste eeuw in Engeland zoo'n man niet meer hebben voortgebracht. Dit is het eenige onderwerp van wetenschappelijk onderzoek dat mogelijk in het huidige tijdsgewricht goede resultaten kan opleveren en het is de eerste richting waarin wij onze overgebleven energie moeten aanwenden. Evenmin behoeven wij ons te laten afschrikken door de journalistieke spotvogels die ons zullen vertellen dat wij op zoek zijn naar het mythische monster de *Uebermensch*, want wij hebben heusch zulke hoogvliegende plannen niet. De mannen die wij weer wenschen op te kweeken, zijn al eenmaal opgekweekt op deze eilanden en de geschiedenis verhaalt ons van hen. Zij zijn géén fantasie, geen *ver*beelding! Het zijn geen halfgoden, maar gewone stervelingen. Zij zijn eene mogelijke

werkelijkheid. En wijzelf, die beweren dat zij onmisbaar zijn voor de redding van de moderne maatschappij, hopen niet op hen als een geslacht van *Uebermenschen* maar gewoon als de leiders van eene Renaissance van de Mannen.

Met betrekking tot de maatschappij welke die leiders zullen scheppen en de positie der vrouwen daarin, wagen wij het, daar wij niet met zekerheid kunnen voorspellen wat zij zullen doen, het navolgende aan de hand te doen, te veronderstellen:

Wij mogen een algeheele en volledige onthulling verwachten van de bekrompenheid, onuitvoerbaarheid en het gevaar voor de Natie van de Democratie zooals wij deze thans opvatten en daarom het verdwijnen van de democratische regeeringsvormen. Het groote leed en de chaos waartoe zulke regeeringsvormen zullen leiden, zullen waarschijnlijk een diepen indruk bij de menschen achterlaten en die indruk zal de leiders van de Renaissance der Mannen helpen om het nationale leven te hervormen zonder hun toevlucht te moeten nemen tot het geminachte en dwaze kiesrecht.

Wij mogen een herleving verwachten van den landbouw en het handwerk, de ambachten, omdat een van de allereerste dingen die er te doen vallen, is een einde te maken aan den wanhopigen toestand van den geest en het lichaam, veroorzaakt door de industrie en de samenleving in de groote steden onder den invloed van de waarden die het lichaam geringschatten. De mannen zullen leeren om zich wederom te respecteeren en dit kunnen zij

alleen doen door hun hoogste eigenschappen te vertolken, te leggen in hun werk. Zij zullen wederom landbouwers en ambachtslieden worden omdat dit de eenige manier is waardoor zij hun waardigheid kunnen herstellen evenals hun verloren bekwaamheid en hun verdwenen gezondheid.

Wij kunnen eveneens verwachten dat de Wetenschap in plaats van zich te beperken, zooals thans, ons steeds meer buiten-lichamelijke, practische toerusting zal verschaffen zooals de draadlooze telegraphie, vliegtuigen enz. en de steeds in aantal toenemende surrogaten en hulpmiddelen voor onze gebrekkige lichamen, zullen haar onderzoek wenden in de richting van het herstel van lichamelijke volmaaktheid van de menschen en van *uitbreiding van de reeks van vermogens of bekwaamheden.*

De wetenschap zal de geheimzinnige krachten zooals helderziendheid en directe genezing (zooals het aloude handopleggen) onderzoeken; zij zal de techniek (zoo deze mocht bestaan) ontdekken welke schuilt achter de telepathie en achter het merkwaardige magnetisme van geoefende wilskracht (hypnose) en een bepaalde Leer daarin ontdekken waardoor deze eigenschappen en vermogens meer algemeen kunnen worden, in versterkten vorm en verder reikend. Zij zal de wetten van de heriditeit, de erfelijkheid, zoeken en de beginselen vaststellen waardoor familie- en raseigenschappen tot volmaaktheid gebracht kunnen worden. Zij zal ook de massa bewijsmateriaal en feiten ziften verzameld door de moderne wetenschap om de feiten te rangschikken en regelen vaststellen voor een behoorlijk gedrag en natuurlijke verlangens. Eindelijk zal zij ernaar streven om de religieuse en natuurwetenschappelijke waarheden geschikt te maken voor dien tijd teneinde der Menschheid een nieuw geloof te schenken en een nieuwe wijsbegeerte, gezuiverd van de zwakke en gedegenereerde elementen uit vroegere godsdiensten.

In de erkenning dat de aesthetiek een zeer voorname rol speelt in het aardsche leven zal het bezit en de voorstelling van schoonheid niet langer worden verbannen naar bepaalde kringen van de gemeenschap, doch deel uitmaken van het volksleven. Het puriteinsche vooroordeel tegen de schoonheid en haar verleiding zal worden opgegeven en de schoonheid van het menschelijk lichaam zal worden gecultiveerd als een onmisbare factor voor een gelukkig leven. Het vroegere puriteinsche geloof dat het mogelijk is om een mooie ziel, een mooi karakter en een mooie geest te bezitten in een leelijk lichaam met een kwalijk-riekenden adem, zal moeten worden gehouden voor wat het is — dat is gewoonweg een *credo* voor het genoegen van de leelijke menschen. Middelerwijl zullen de overbevolkte steden gaan verdwijnen en de bevolking zal gedund worden door een strenge geboorte-beperking. Abnormale, invalide, gebrekkige, ongeneeslijke en ongewenschte menschen zullen niet langer mogen opgroeien. Hun nutteloosheid en het door hen opgeleverde gevaar van een drukkende last en een beleediging van het schoonheidsgevoel zullen worden

erkend en beseft.

Het vroegere geloof in de heiligheid van ieder menschelijk wezen, afgezien van lichamelijke en geestelijke perfectie, zal verdwijnen ten einde plaats te maken voor eene waarde gebaseerd op de hoedanigheid van lichaam en geest. Deze geleidelijke verwijdering van het ongewenschte uitschot van de menschheid zal de atmosfeer reinigen en de toekomstige generaties bevrijden van een grooten last. De energie, het overschot aan rijkdom en de vrije tijd van de gemeenschap zullen dan gewijd worden aan de gewenschten en de prachtige gebouwen die thans over het heele land verspreid zijn om ongelukkige, minderwaardige menschen op te bergen zullen dan worden veranderd in lustverblijven voor menschen die groote verwachtingen opwekken.

De wedergeboorte van den Man zal direct de Vrouw en hare positie veranderen; omdat, terwijl haar geringschatting van den man zal verdwijnen, zij zoowel lichamelijk als geestelijk de verloren vreugde zal herwinnen van *op te zien* naar den man. Ten gevolge van de heerschappij door hem geïntroduceerd, zal haar tegenwoordige gerechtvaardigde ongerustheid voor de maatschappij gaan verdwijnen en de kalmte van een afhankelijk bestaan zal door haar worden herwonnen.

Haar leven zal, tengevolge van het geheel vervuld zijn van een echtgenoot, die veelzijdig genoeg is om haar niet alleen te voorzien van kinderen maar ook van allerlei andere dingen, langzamerhand de koortsachtige onrust of rusteloosheid van de moderne vrouw verliezen die voortdurend zoekende is om zoowel de leegheid van haar hart als van haar bestaan te vergeten en zij zal vóór het te laat is leeren om de ijdelheid naar waarde te schatten, die haar thans slechts eene armzalige vergoeding schenkt voor haar vroegere zaligheid. Met die veranderingen zal de eisch van de vrouwen om gelijk te staan met de mannen langzamerhand geheel verdwijnen en zal men er nooit meer van hooren. Alleen het feit reeds dat die eisch heden ten dage niet *opvallend* dwaas is, verleent dezen in onzen tijd een zekere noodlottige aannemelijkheid. Maar, alvorens de Vrouw gezond genoeg is, naar lichaam en geest om dit nieuwe geslacht van mannelijke zonen voort te brengen en die zelve op te kweeken, zal zij nog vele veranderingen ondergaan en leeren om het leven héél anders te bekijken. In de eerste plaats zal zij haar eigen lichaam hervormen en het gemak, zooals niet de vreugde van vroeger tijden, in al haar functies herwinnen. Zij zal leeren om zichzelf te minachten als zij een bril draagt, als zij valsche of slechte tanden heeft, als zij haar lichaamsfuncties niet kan verrichten zonder kunstmatige hulpmiddelen en als zij haar kind niet kan zoogen. Zij zal de pralende lichtzinnigheid inzien van het tegenwoordige geslacht vrouwen, die zich hoe langer zoo meer interesseeren voor overdreven denkbeelden en zielsaangelegenheden, terwijl zij onderwijl niet eens meesteressen zijn over hun eigen lichamen. Zij zullen inzien dat een werkman die zijn werkbank en gereedschap zou willen verlaten om te probeeren als groot-

financier op te treden, om de haute finance te beheerschen, terwijl hij nog niet eens zijn eigen vak kent, zeer terecht de algemeene lachlust en spot zou opwekken en dat de moderne vrouwen met hun koortsachtige belangstelling, voor ieder nieuwmodisch geloof en richting, evengoed die spot verdienen omdat onderwijl hun lichaam meer en meer verwaarloosd wordt.

Geholpen door haar mannen van wetenschap, zal zij zich toeleggen op de taak om die levenswijze en dat dieet te ontdekken, dat haar het normale en gemakkelijk functioneeren van haar spijsverteringsorganen zal teruggeven; die levenswijze en dat dieet gedurende de zwangerschap, hetwelk haar de vreugde van het baren van kinderen zal teruggeven — eene vreugde welke waarschijnlijk al duizenden jaren lang aan de menschheid onbekend is — en zonder wankelmoedig te worden over haar eerste mislukkingen zal zij volhouden totdat de noodzakelijke ontdekkingen gedaan zijn.

Wanneer eenmaal het normale lichaam hersteld is — en dat zal véél vlugger gebeuren door een verandering van waarden en daarom door eene verandering van den smaak, dan door bij de wet gedwongen rasverbetering — zullen zij en haar echtgenoot nieuwe waarde hechten aan het leven en eene nieuwe waarde aan het moederschap, het gezinsleven en het huwelijk. Die zullen alle drie edeler en wenschelijker zijn, niet alleen omdat zij dan mooier geworden zijn en meer schoonheid zullen schenken maar óók omdat hun verantwoordelijkheden en lasten *worden doorstaan, gedragen voor een man en voor kinderen die deze absoluut al die moeite waard maken.*

In Hoofdstuk II wezen wij op de richting waarin met succes het onderzoek zou kunnen worden geleid teneinde zekere hoogst gewenschte verbeteringen te bereiken in den tegenwoordigen toestand van de geboorte van kinderen.

Deze aanwijzingen zouden weleens misleidend kunnen zijn. Het is mogelijk dat hun toepassing zou kunnen teleurstellen. Maar dat mag ons echter absoluut niet afschrikken. De denkbeelden, ontwikkeld, aan de hand gedaan, in Hoofdstuk II mogen al dan niet van waarde zijn; maar wat wèl van belang is, is dat het onderzoek zal gaan in de richting, naar het doel, waarheen zij wijzen en als dit met groote volharding wordt gezocht moét dit beslist vroeg of laat bereikt worden. Het moet duidelijk zijn, in dat verband, dat wij door te volharden in onze huidige richting van verbetering van de hulpmiddelen, nooit iets goeds kunnen bereiken — omdat onze tegenwoordige richting blijkbaar àbsoluut verkeerd en hopeloos is.

De verwijdering van al dat lapwerk en knoeiwerk en gepruts en een strenge geboorte-contrôle, zoowel wat den geest als het lichaam betreft, zal de situatie in zooverre verbeteren, in alle overbevolkte districten, dat de vroege huwelijken wederom eene mogelijkheid zullen worden. Waar dit moeilijk is zal gemakkelijk hulp gevonden worden. Want waar de menschen eerbewijzen ontvangen door de besten

te helpen in plaats van de slechtsten zullen de rijken naar onderscheiding streven door de gewenschte menschen te begiftigen in plaats van de wrakken, de invalieden en de ongeneeslijken.

Wanneer eenmaal deze hervormingen tot stand gebracht zijn, zal het mogelijk zijn om het leven in te stellen op een veel gelukkiger schaal, in het bijzonder voor de vrouwen. Aangezien er dan ongeveer evenveel mannen als vrouwen zullen zijn, zal de toegenomen welvaart de meeste mannen in staat stellen om te trouwen en de meeste meisjes om een man te vinden en aan de ellende van de moderne sexueele onthouding zal voor millioenen vrouwen een einde gekomen zijn. — Maar daar het geluk alleen slechts bij voortduring verzekerd kan zijn als eene Natie de tering naar de nering zet, moeten er zorgvuldige maatregelen getroffen worden om de bevolking binnen zekere grenzen te houden. Gezien echter dat geboortecontrôle, geboortebeperking en contraceptie-methoden de volwassenen opofferen om dit resultaat te bereiken zal men er toe komen in een Maatschappij, wier beginsel het is om het kleinere op te offeren aan het groote, over te gaan tot de een of andere manier van gecontroleerde en gewettigde beperking. Dit zal de normen die de kinderkeuze beheerschen periodiek doen herzien en derhalve leiden tot eene verbetering van het ras.

Aangezien echter oorlogen en het grootere gevaar verbonden aan mannelijke doeleinden altijd een teveel aan vrouwen zullen veroorzaken in de gemeenschap zal het concubinaat geduld worden

voor het overschot aan vrouwen, maar in plaats van het tegenwoordige dat verborgen is en steriel is en sterk veroordeeld wordt en daarom aanleiding geeft tot allerlei ellende, zal het openlijk zijn, gepermitteerd, erkend en voortbrengend evenals het dat in vroeger tijden geweest is. Er zijn nog andere en zeer ernstige redenen waarom de een of andere vorm van concubinaat noodzakelijk is. Ik heb hier reeds in een ander werk over geschreven. Laat ik er echter mee mogen volstaan dat noch schande noch schaamte of ellende het leven der concubines zal bederven. Zij zullen wettig erkend zijn; zij zullen hun eigen maatschappelijke positie innemen en worden beschermd zoowel door de publieke opinie als door de Wet. Evenmin zal men hen in ieder gezin aantreffen. Evenals in vroegere gemeenschappen, maatschappijen, zullen zij overal gevonden worden waar er behoefte aan hen bestaat en waar hun eigen gevoel hen bescherming doet zoeken. Vrouwen die oud genoeg zijn om te trouwen en andere, zullen daarom meer en meer worden onttrokken aan het industrieele, handels- en openbare leven en de vroegere huishoudelijke werkzaamheden en huisindustrieën — brood bakken, kaas maken, boter karnen en jams maken evenals het bakken van banket en het vervaardigen van suikergoed — zullen weer opleven en wederom floreeren.

Geleid door de wetenschap zal de geneeskundige hulp van het gezin langzamerhand van de consultatie-, de spreekkamer van den dokter, worden overgebracht naar de keuken en de provisiekamer en

daar zal die blijven zooals dat altijd het geval had moeten blijven en de dokters en hun groote invloed zullen verdwijnen. De kinderen zullen veel meer de „leerlingen" van hun ouders zijn dan tegenwoordig; de zorg voor de opvoeding zal steeds minder worden overgelaten aan anderen die geen lid van de familie, van het gezin zijn en de ouders zullen meer besef hebben van hun verantwoordelijkheid. De opvoeding buitenshuis, buiten het gezin, zal worden beschouwd — tenminste van jongens en meisjes onder de vijftien — als een „noodzakelijk kwaad", een *pis aller*, min of meer zooals wij heden ten dage de verschillende schikkingen en inrichtingen beschouwen welke voor de weeskinderen getroffen zijn en opgericht.

Middelerwijl zullen de vrouwen met verbeterde lichamen en meer opgewekte geest, tezamen met de mannen de vreugden deelen van de ontwikkelde functies welke zooals wij hebben betoogd door de wetenschap tot stand gebracht moeten worden en een rijker, een voller intellectueel en geestelijk leven zal hun deel zijn omdat de Menschheid *dan* eerst in staat zal zijn om te streven naar steeds hooger doeleinden.

Wij zullen een hooger staande Kunst en mooiere Godsdiensten krijgen, diepere gedachten en een beteren kijk op de werkelijkheid, omdat eenmaal de heerschappij over ons lichaam herwonnen en wederom het geheim onthuld van de harmonieuse werking daarvan, wij niet langer zullen verkeeren in het moeilijke dilemna van stervelingen die, met verwaarloosde en slecht functioneerende lichamen, reeds hier op Aarde beproeven, de zaligheid te genieten en de doeleinden te bereiken van de onsterfelijke Wereld, van het Hiernamaals.